БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 73 (10134) | 1963 оной мартын 27, среда | Сэн 2 мүнгэн

...С-эй обкомдо

...тив-вагонуудые заһабарилдаг заводой арматурна ...ндра Васильевна Грехнева Украинын суута ...нинградай хүдэлмэришэн И. Леонов гэгшэдэй ...үйлэдбэриин арга нөөсые элирүүлэн хэрэглэхын ...рысөөндэ оролсоһон байгаа. Тиигэжэ нүхэр Грех... ...дээшэлүүлхэ, түлөөһыень доошолуулха гэһэн дурад... КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй һүүлээр нүхэр ...дадаг участогта ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ гэ... Тиин туршалгата дундуур нормые тоолон то... ...ескэ нормоор һэлгэхэ гэһэн үүсхэл гаргаа. Өөрын... ...һайжаруулан, прогрессивнэ шэнэ нормо тогтоожо, ...һарада ажалайнгаа бүтээсые урда һарануудайхиһаа ...үүлээ.

...ай үнэтэ үүсхэл ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдэй дунда ...мүнөө 750 хүдэлмэришэд тэрэнэй үүсхэлээр хүдэл...

...ехэ удха шанартай байһание хараадаа абажа, ...мышленна бюро А. В. Грехневагай үүсхэлые һай... Республикын промышленностиин, транспорт болон ...нуудай партийна, профсоюзна, комсомольскэ орга... ...врилэгшэдтэ нүхэр Грехневагай үүсхэлые ажалша... ...дэлгэрүүлхын зорилгоор ойлгууламжын ба эмхидхэ... ...ябуулха гэжэ дурадхагдаа.

...», «Буряад үнэн», «Буряадай залуушуул» газетэ... ...видениин комитет А. В. Грехневагай үүсхэлые ...тула материалнуудые саг үргэлжэ толилжо байха.

...НАЙ ЗАЛУУРШАДАЙ ...ШЭЭТЭ АЖАЛ

...гаа хүтэлбэ... ...ргалта ком... ...айсатайгаар ...совет арад... ...ри шэнэ ам... ...байна. Түүхэ... ...түсэбые бол... ...дүүргэхын тү... ...лэн соогуур ...коммунис ...уудые замай... ...гэжэ арад ...нэрлэдэг

...оролдосотой ...дэлмэрилжэ, ...рээ шалгар... ...хүнүүд ком... ...дэтэ нэрэ ...шэ. Хамаг ...аа элсүүлэн, ...уулжа яба... ...орон дотор... ...тоологдоно. ...республика ...мянган бри... ...үүшүүл энэ ...хабаадалсана. ...дундаһаа ...Улаан-Үдын ...фабрика рес... ...хамагһаа тү... ...ажалай хүн... ...хүртөө һэн. ...предприятиин ...дэтэ нэрэ ...һараһаа ...бүхэндэ ...рилхэ гү... ...холо үлүү... Тэдэнэр ган... ...ргэлтэ ха... ...шэ, харин ...ажаһууха, ...ние хүмүү... ...дэлмэришэ... ...ые арюунаар ...талаар мүнөө ...эрилтэнүү... ...на.

...ажалай уль... ...дэг комму... ...ригууд рес... ...мышленнос... ...риятинуудта ...олошоржо ...дo Ленинэй ...арматурна ...Александра ...нева, Ханда... ...хозой бага ...дые даагша ...Кудряшов ...һаа түрүүн ...Грехнева ...мянган хү... ...даһаа тү... ...нгөө арга ...глэхын тү... ...оролсоод, ...дээшэлүүлжэ, ...нэй эрилтэ... ...дурадхал ...игэжэ ажал ...лта туйлаад ...эй ЦК-гай ...шиидхэ... ...үүлэн, ажа... ...урда һара... ...процентээр ...эдэбхи үүс... ...вагонуудые ...заводой, мүн ...нуудай хү... ...да үргэнөөр ...а.

...вич Кудря...шовые абаад үзээ. Республикынгаа модошодой дунда алдар суутай болоһон энэ ударник модо бэлэдхэхэ долоон жэлэйнгээ даалгабарита түсэбые табан жэл 4 һара соо дүүргээ.

Коммунизм тээшэ эрид шууд дабшажа ябаһан эдэ түрүүшүүлэй ажал хэрэгээр омогорхонгүй байхын аргагүй. КПСС-эй обкомой промышленна бюро дурсагдагша коммунис ажалай ударнигуудай баян дүй дүршэлые республикынгаа промышленностиин бүхы предприятинуудта үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэһэн тогтоол абаһан байна. Гэхэтэй хамта, республикымнай зарим предприятинуудта үйлэдбэриин арга боломжонуудые дүүрэнээр хэрэглэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, наука, техникын хүгжэлтэтэй зохилдуулан, техническэ шэнэ нормонуудые байгуулха талаар замай залууршадай эдэбхи үүсхэл үшөөл багаар дэлгэрүүлэгдэнэ. Алишье предприяти абаад үзэхэдэ, үйлэдбэриинь арга нөөсэ ехэ, тэдэниень элирүүлэн хэрэглэжэ шадаха ажалай түрүүшүүл олон. Гансал эмхидхэлэй хүдэлмэриин муугаар табигдаһан дээрэһээ мүртэй юумэн хэгдэнэгүй, хуушанайнгаал гуримаар хүдэлжэ байдаг.

Модо бэлэдхэлэй промышленностиин предприятинуудта нүхэр Кудряшовой хүдэлмэриин дүй дүршэл хэрэглэжэ эхилбэшье, Шулуутайн, Итанцын, Хориин леспромхозуудта тон удаанаар халан абтана. Тэрэшэлэн Хяагтын трикотажна фабрика, Илхиин автозаһабарилгын завод болон бусад предприятинуудта эрхим шанартай продукци гаргаха ба ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар ямаршье эдэбхи үүсхэл гаргагдадаггүй, түрүү предприятинуудай ударнигуудай дүй дүршэлые халан абахын түлөө оролдодоггүй байһание тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

1960 ондо болоһон коммунис ажалай ударнигуудай Бүхэсоюзна зүблөөн дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев үгэ хэлэхэдээ, коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһуухын түлөө тэмсэгшэдэй дүй дүршэлые ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тон шухала байһан тухай онсо тэмдэглээ һэн. Энэ заабариень бэелүүлэн, предприяти бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон профсоюзай организацинууд, замай залууршадай хүдэлмэриин баян дүй дүршэлые, эдэбхи үүсхэлые бүгэдын шадабари болгохын түлөө ехээр оролдохо уялгатай

Коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа, ажалай бүтээсые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлжэ, Майн Нэгэнэй һайндэрые эрхим бэлэгтэйгээр угтаха гээшэ хүдэлмэришэн бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг болоно.

...ЬНЭЙ ГЭМТЭХЭ ЯБАДАЛТАЙ ТЭМСЭХЭ ...О-ҮЙЛЭДБЭРИИН КОНФЕРЕНЦИ

...хүсэндэ дай... ...нэй гэмтэ... ...бадалтай тэм... ...-үйлэдбэриин ...26-най үглөө... ...рез эхилбэ. ...городуудай, ...Красноярскын, ...үгэй, Шэтын ...эмтэд ерэн... ...НР-эй Зунха... ...шэнжэлхэ тур... ...станциин ...ын эрдэмэй ...Намжайшир, ...орлогшо, ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ Цэрэн Цэнд, Хакассиин хүдөө ажахын туршалгын станциин гидротехникын, ойто газарай мелиорациин таһагые даагша П. Ф. Фомин, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таһагай харьяата Сибириин, Алас-Дурна зүгэй географиин институдай хүдэлмэрилэгшэ, географиин эрдэмэй кандидат В. В. Воробьев, Буряадай комплексно эрдэм-шэнжэлгын институдай директор, геолого-минералогиин эрдэмэй доктор О. В. Макеев, эрдэмэй доктор нүхэр Элиасов болон бусад олон эрдэмтэд энэ үргэн конференцидэ хабаадана.

Москвада болоһон зүблөөнэй һүүлээр

ЗОРИЛГОМНАЙ НЭГЭ

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин парткомой секретарь нүхэр Д. Ц. БАИРБИЛИКТУЕВ манай корреспондентын хэдэн асуудалда ингэжэ харюусаба.

Корреспондент: Үйлэдбэриин управленинүүдэй начальнигуудай, тэндэхи парткомуудай секретарьнарай һаяхан Москвада болоһон зүблөөндэ хабаадажа ерээд байхадаа, ямар хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, бодото дээрэнь юу хэжэ байнабта?

Д. Баирбиликтуев: Үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомууд хүдөө тосхондохи ажалшадай дунда партийно-эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха, социалис мүрысөө ударидаха, управлениин хүдэлмэрилэгшэдтэй хүсэеэ нэгэдхэжэ, колхоз, совхозуудай ажахые хүгжөөхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ элбэгээр худалдаха, продукциин өөрынь үные хямдаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдохо ёһотой гээд ойлгонобди. Москваһаа ерэһээр парткомойнгоо хүдэлмэрилэгшэдые суглуулжа хөөрэлдэһэн, нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэнүүдые хэрэг дээрэнь яажа бэелүүлхэ тушаа зүбшэһэн байнабди.

Хүдөөгэй ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри аша үрэ ехэтэйгээр ябуулхын тула нэн түрүүн бригадануудайнгаа партийна организацинуудай ажал ябуулгые эрид һайжаруулха гэжэ хэлсээбди. Юуб гэхэдэ, мүнөө үеын бригадамнай урдандаа бүхэли колхоз байһан ха юм. Һүүлэй үедэ колхоз, совхозуудта партийна комитедүүдэй бии болгогдоһоор бригадануудай партийна организацинуудай хүдэлмэри нилээд һулараһан байгаа бшуу.

Тиигэбэшье, ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, арад зоной дунда политическэ хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулһанай ашаар үйлэдбэри дээрээ амжалта туйладаг бригадна парторганизацинууд бии. Жэшээнь, Хяагтын совхозой Бүрдэнэй отделениин партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Чимбеев) бригадынгаа эрхим хүнүүдые партида олоор абаһан, хүдэлмэреэ уридшалан хараалһан түсэбэй ёһоор эмхидхэдэг байха юм. Эдэ бүгэдын ашаар тус отделени малай үбэлжэлгэ, түл абалга амжалтатайгаар үнгэргэжэ байнхай. Иимэ парторганизацинуудай дүй дүршэлые бүхы партийна эхин организацинуудай шадабари болгохо гэжэ оролдонобди.

Мүн колхоз, совхоз бүхэндэ олон хэһэгээр гарадаг газетэ хэрэгтэй байна. Мүнөө үедэ тиимэ 12 газетэ гаргаха ябуулга хэгдэнэ.

Корреспондент: Үйлэдбэриингөө управлениин хүдэлмэрилэгшэдтэй ямар холбоотойгоор ажалланабта?

Д. Баирбиликтуев: Үйлэдбэриин управлени партком хоёрой зорилго нэгэн адли гээшэ. Тиимэһээ бүхы хүдэлмэреэ нэгэн хамта ябуулха болонобди. Энэ жэлэй үнгэрһэн хоёр һара үлүүтэйхэн сагай туршада управлениин, парткомой хүдэлмэрилэгшэдые хоёр удаа хамта суглуулжа, ажал хэрэг тухайдаа хөөрэлдөө һэмди. Энэмнай али али талын хүдэлмэреэ һайжаруулхада ехэ туһатай байгаа.

Бэе бэедээ ноёрхонгүй, хамтынгаа зорилго бэелүүлхые хүсэнэбди. Мүнөө дээрээ управлени партком хоёрой хоорондо зүрилдөөгэ асуудал гараагүй. Түрүү ажахынуудта дамжуулгын Улаан туг барюулнабди. Мал ажалай талаар дамжуулгын тугые Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз барижа ябана. Энэ колхоз гүрэндэ һү, мяха, үндэгэ худалдаха 1-дэхи кварталайнгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргээ, хурьга, тугалаа гарзагүйгөөр абажа байнхай.

Корреспондент: Танай управлениин зарим ажахынуудта хурьгад олоороо гарзалжа байна. Энэ дутуугаа зайсуулхын тула юу хэжэ, ямар хэмжээ абажа байнабта?

Д. Баирбиликтуев: Мартын 20-ной байдалаар манай управлениин ажахынуудта 107.133 хурьган абтаад, 11301 хурьган гарзада ороо. Мүн тэрээнһээ гадна, олохон хонид хурьга хаяһан байна. Илангаяа Сэлэнгын, Погранична совхозуудта, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Эрдэм» колхозуудта түл түрэсэ олоор гарзална. Ямар шалтагаан дээрэһээ хурьгад гарзалнаб гэхэдэ, жэшээнь, Сэлэнгын совхоздо үбһэ тэжээлэй дутамаг дээрэһээ ехэ хонид муудажа, һула бэетэй түл гаргаад, тэрэнээ һүөөр садхаанагүй. Тиимэһээ нарай хурьгад өөдэлэнгүй үхэдэг байна.

Үбһэ гэжээлээр муу байһан ажахынуудта туһалха талаар ехэ юумэн хэгдээ. Үбһэ, һолоомо зөөлгэдэ колхоз, совхозуудай өөһэдынь автомашинануудһаа гадна, 100 гаран автомашина гаднаһаа хабаадана.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хонишод, хурьгашад олон дуталдажа, хурьгадай түлэг түрэжэ байха үедэ харууһаниинь муудаһан байгаа. Тиигэжэ зарим хурьгад харууһанай мууһаа гарзалаа.

Нүгөө талаараа парткомой, үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэд бэрхэшээлтэй байдалда ороһон ажахынуудта саг үргэлжэ байжа, ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэхэдэнь туһаламжа үзүүлнэ.

Корреспондент: Парткомой хүдэлмэрие сомор, аша үрэ ехэтэй болгохо талаар юун хэгдэнэб?

Д. Баирбиликтуев: Парткомой хүдэлмэрилэгшэд бүхы сагаа колхоз, совхозуудай партийна организацинуудаар ябажа, коммунистнууд болон ажалшадтай хөөрэлдэжэ үнгэргэнэ. Парткомой бюро һарадаа нэгэ дахин зарлагдана. Тиихэдээшье тэндэ гол түлэб хүнүүдые партида абаха, партийна журам хазагайруулагшадта хэмжээ абаха асуудалнууд харагдана. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, партийна организацинуудта энэ тэрэ юумэ хэхэ захяа заабари ёһын тэдыдэ хүргэгдэхээ болинхой.

Москвада болоһон зүблөөн манай хүдэлмэридэ ехэ туһатай байһаниинь дамжаггүй.

Рейд-шалгалта

Һанаа амар һууха саг үнгэрөө

Партийно-гүрэнэй хиналтын органуудта туһалхаар колхоз, совхозуудта бии болгогдоһон бүлэгүүд болон постнууд хаа хаанагүй хүдэлмэрилжэ эхилэнхэй. Иимэ бүлэгүүдэй гэшүүдһээ бүридэһэн рейдовэ бригада һаяхан Үдын совхозой хабарай тарилгадаа ямараар бэлдэжэ байһыень шалгажа, олон дутагдал элирүүлбэ.

Хабарай тарилгын хаһа болзорой хэды дүтэлбэшье, энэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд тарилгада бэлэдхэлые унжагайруулна. Техникэ муу шанартайгаар заһабарилагдаа гэжэ сэгнэгдэһэн байха юм.

Мүнөө 61 тракторһаа аяар 13-нь, мүн газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ олон машинанууд гүйсэд заһабарилагдаагүй: 47 плугай 8-нь, 49 сеялкын 3-нь, 7 лущильнигай 4-нь, эдэ машинануудые шагтагалха 16 түхеэрэлгын 4-нь хүдэлхөөр бэлэн болгогдоогүй.

— Тракторнууд болон хүдөө ажахын бусад машинануудые заһабарилгаар манай нэгэдэхи отделени түрүүлнэ,—гээд совхозой главна агроном нүхэр Сабылин шалгагшадта мэдүүлбэ.

Теэд эндэнышье өөдтэй юумэ үгы байшоо. Заһабарилгаһаа гараһан нэрэтэй «ДТ-54» тракторай электропроводконь сүм таһархай, борнойнуудые шэрэхэ түхеэрэлгын таһарһан нюрганиинь гагнагдаагүй, сеялкэнүүдэй үрэһэ гоожуулха хоолойнуудынь дутуу гэхэ мэтэ олон дутагдалнууд олдоо.

Энэнь хэдэн хоногой урда тээ заагдаһан дутагдалнуудшьеһаа, усадхагдаагүй байһаар. Мүн үшөө хоёр плуг заһабарилагдаха байгаад, гар хүргэгдөөгүй хэбтэһээр.

Заагдаһан дутагдалнуудые шууд усадхаха тушаа совхозой главна инженер Ю. Дмитриев, механигууд Дунаев, Атавин гэгшэдтэ шанга эрилтэ табигдаба.

Хабарай тарилга хэһэн хүдэлмэришэдэй байха полевой станууд бэлдэгдээгүй, задагай зайдан.

— Тарилгада бэлэдхэлээ юундэ шамдуулнагүйбта?—гээд асуугаа һаатнай, 3-дахи отделениин механик нүхэр Ц-Д. Юндунов:

— Хаба шадалнай иимэл байна, бэшэ арга байхагүй,—гээд, гараа дэлгэхэ.

Совхозой үрэһэ хүрэнгэшье бэлэн бэшэ байшоо. Мүнөө бии байһан 21746 центнер хүрэнгын орооһоной 12143 центнерынь муу шанартай: тэрэ тоодо 5888 центнерынь ургаха шанараар муу, 2216 центнерынь гуламняа болон элдэб бог ногооной үрэһэн холисотой, 4039 центнерынь бусад олон янзын орооһоной холисотой байба.

Хүдөө тээһээ асарагдаха 1150 центнер шэниисын, 450 центнер горохой, кукурузын үрэһэ хүрэнгые зөөлгэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй. Мүн Үдэ голой саада таладахи 185 га тарилгада хэрэгтэй хүрэнгын орооһон тиишээ абаашагдаха байгаад, гэдэргэ татагдана.

Совхозой поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй. Кукурузын тарилгадаха поли дээрэ нэгэшье тонно наг шэбхэ гаргагдаагүй. Парткомой зүблөөн болоод, дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Мүнөө һанаа амар һууха саг үнгэрөө.

Ц. Дымбрылов.

Кукурузын баян ургасын түлөө

Захааминай кукурузашадай дундаһаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой звеньевой Павел Иннокентьевич Москвитин онсо шалгардаг. «Захааминда кукуруза яашье ургахагүй» гэһэн гээгдэнги бодолой ямаршье үндэһэгүй байһые энэ нүхэр өөрынгөө бодото ажалаар баримталһан юм. Нүхэр Москвитин «полиин хатанние» ургуулхада тэндэхи сагай уларилай таарамжагүй байбашье һаань, жэлһээ жэлдэ һайн ургасатай кукурузын набша намаа хуряажа абадаг юм.

Мүнөөшье нүхэр Москвитинай звено байгша ондо бүри ехэ ургаса хуряажа абахын хойноһоо шангахан тэмсэжэ байна. Звеногой гэшүүд үдэр бүри кукурузынгаа поли дээрэ 40—45 тонно наг шэбхэ зөөжэ байна. Иигэжэ аяар 2000 гаран тонно наг шэбхэ тараалан дээрээ гаргаанхай. Тракторист Д. Данзанов, шофёрнууд Я. Максимов П. Злыгостев, П. Попов гэгшэд ехэл һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэд.

Д. Бадмажапов.

КПСС-эй Центральна Комитет нүхэр Н. С. Хрущевто

Хүндэтэ Никита Сергеевич!

Красноярскын сагаар 17 час 30 минутада Енисейе хаалга түгэсхэгдэбэ гэжэ Красноярска ГЭС-эй барилгашадай коллективэй зүгһөө танда баяртайгаар элидхэнэб.

Мүрэнэй гол руу шулуу хаялга түрүүшын түсэбөөр хоёр суудхын турша соо үргэлжэлхэ байһан аад, хүдэлмэриин 6,5 часай турша соо дүүргэгдээ. Коллективтэ танай дамжуулһан амаршалга зорилгые ударнаар дүүргэлгэдэ хаалгада хабаадагшадые зоригжуулаа.

Парти, правительствын даалгабари дүүргэгдээ. Енисей коммунизмын аша туһада хүдэлдэг болохонь!

Красноярска ГЭС-эй барилгын начальник **А. Бочкин.**

Красноярска ГЭС-эй барилгашадта халуун амаршалга!

Красноярска ГЭС-эй барилгын начальник А. Е. Бочкинтой Н. С. Хрущев телефоноор хөөрэлдэбэ

ДИВНОГОРСК, мартын 25. **(ТАСС-ай тусхай корр.).** Дэлхэй сагаар 10 час 50 минутада Енисейе хааха штабта КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Никита Сергеевич Хрущев телефоноор хонходоо. Красноярска ГЭС-эй барилгын начальник, Социалис Ажалай Герой А. Е. Бочкин телефоной трубкые үргэһэн байна.

Хөөрэлдөөнэй текст доро толилогдобо.

Н. С. Хрущев: — Нүхэр Бочкин, амар мэндэ, Хрущев хэлэнэ.

А. Е. Бочкин: — Мэндэ һайн, Никита Сергеевич. Бочкин телефоной дэргэдэ байна. Танние шагнажа байнаб.

Н. С. Хрущев: — Ажал хэрэгтнай ямараар ябажа байнаб?

А. Е. Бочкин: — Никита Сергеевич, амжалтатайгаар ябажа байна. Хоёр часай үнгэрөөд байхада Енисейе хаахабди. Ажал хэрэгнай һайнаар, өөһэдымнай һанаашаһаа амжалтатайгаар ябажа байна.

Н. С. Хрущев: — Коммунизмын аша туһада хүдэлгэхын тулада Енисейе хазаарлажа — ехэ хэрэг бүтээжэ байһан танние, Красноярска ГЭС-эй бүхы барилгашадые амаршалнаб. Бүхы барилгашадта халуун амаршалга дамжуулагты. Амжалта туйлаһантайтнай дашарамдуулан танние амаршалнаб.

А. Е. Бочкин: — Никита Сергеевич, һайн даа, ехэ һайн даа. Танай хани халуун амаршалгые манай коллективтэ дамжуулхаб.

Н. С. Хрущев: — Уулзатараа баяртай!

А. Е. Бочкин: — Никита Сергеевич, баяртай!

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз хабарай тарилгада бэлэн болонхой. Зураг дээрэ: колхозой механик Ф. Н. Богданов, МТМ-е даагша К. Ф. Степанов, тракторист Д. Н. Батомункуев гэгшэд заһабарилагдаһан тракторнуудые шалгажа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Енисей хаагдаба!

ДИВНОГОРСК, мартын 25. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Дэлхэй дээрэхи угаа ехэ Красноярска ГЭС-эй барилгашад мүнөөдэр нютагай сагаар 17 час 30 минутада Енисей мүрэние хаажа дүүргэбэ.

Энэ үглөөгүүрһээ эхилэн мүрэние шиидхэхы ёһоор добтолжо оролго түрүүшын түсэбөөр хоёр суудхын турша соо үргэлжэлхөөр хараалагдаһан аад, хүдэлмэриин зургаа хахад часай турша соо үргэлжэлөө. Шулуу, бетон пирамида болон хайр шулуу зөөжэ адхалгада 200 шахуу автосамосвалнууд хабаадаа. Тэдэнэй дунда 25 тоннын, 10 тоннын машинануудай колоннонууд, олон тоото бульдозернууд, кранууд болон бусад техникэ бии.

Дэлхэйн гидробарилганuудта иимэ гидротехническэ зорилгые шиидхэлгэ анха түрүүнээ бэелүүлэгдэбэ.

Нүхэр Пальмиро Тольяттиие халуунаар амаршалга

Италиин коммунис партиин генеральна секретарь нүхэр Пальмиро Тольяттида КПСС-эй Центральна Комитет телеграмма эльгээжэ, Италиин алдарта коммунис партиин шалгагдамал хүтэлбэрилэгшые, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй болон коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшые 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, аха дүү ёһоор амаршалаа.

Телеграмма соо иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Нүхэр Тольятти пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые хододоо шууд сэхээр хамгаалдаг, коммунис партинуудай марксистско-ленинскэ нэгэдэлые болон нягта жагсаалые бэхижүүлхын түлөө эршэтэй шангаар тэмсэдэг байна.

Танние Советскэ Союзай үнэн сэхэ, найдамтай хани, Италиин болон совет арадуудай хоорондохи хани ёһоной холбоо барисаа үргэдхэн бэхижүүлхын түлөө шууд сэхээр, эдэбхитэйгээр тэмсэгшэ гэжэ совет хүнүүд тоолодог гээд телеграмма соо хэлэгдэнэ. (ТАСС).

ХИНАЛТАТАЙ БАЙБАЛ, ХЭРЭГШЬЕ ҺАЙЖАРХА

Арадайнгаа ажахые саашадань бүри хурданаар хүгжөөхын тула ажал хүдэлмэридөө, ажабайдалдаа партийно-гүрэнэй хинална дэлгэрүүлхэ тухай партиин Центральна Комитедэй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые Зэдын үйлэдбэриин управлениин ажалшад бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна. Колхоз, совхозуудта, мүн бусадшье эмхи зургаануудта партийна болон комсомолой суглаанууд үнгэргэгдэжэ, партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха постнуудай гэшүүд болгогдон, ажалдаашье, ажабайдалдаашье эрхим жэшээ харуулдаг хүнүүд дэбжүүлэгдэнэ. Ажахынуудай, эмхи зургаануудай арга боломжонууд, дутуу дунданууд элирүүлэгдэнэ, дутагдалнуудаа усадхан, саашадаа хүгжэхэ оно мүр тухайдань зүбшэн хэлсэнэд.

Һаяхан управлениин томо ажахынуудай нэгэн—«Мир» колхоздо нээмэл партийна суглаан боложо, Бургалтайн сомоной Соведэй зүгһөө партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха постын гэшүүдые һунгаба. Энэ суглаанда малшад, механизаторнууд, мэргэжэлтэд болон алба хаагшад уригдаһан байгаа. Үгэ хэлэһэн нүхэд ажахынгаа дутагдалнууд тухай шанга шүүмжэлэл хэбэд.

«Мир» колхоз үнгэрөөшэ жэлдэ мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбөө нэгэшье зүйлөөр дүүргээгүй юм. Гүрэндөө 1568 центнер һү, 12,2 мянган үндэгэ, 23 центнер нооһо, мүн нилээд ехэ мяха дутуу худалдаа. Урдань хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар амжалта туйладаг байһан «Мир» колхоз яахадаа иимэ ехэ гээгдэлдэ орошоо гээшэб? Энэнэй гол шалтагаануудые суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэд тобойсо элирүүлээ.

Һүүлэй үедэ колхозой зарим гэшүүдэй журам һуларшаһан, архидаха, карта наадаха, хулгай хэхэ ябадал ходол дайралдана. Илангаяа залуушуулай дунда хойрог үлэгдэлнүүд бии байһаар. Партиин болон комсомолой эмхинүүдэй зүгһөө хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үшөөл һулаар ябуулагдана. Мал ажал дээрэ хүдэлмэрилхэ хүсэн хүрэнэгүй. Һаалишадаар, хурьгашадаар ажаллаха арга боломжотой залуу эхэнэрнүүд гэртээ һуужа байһаар. Тэдэниие мал ажал дээрэ эльгээхэ ябуулга хэгдэнэгүй. Хамтынгаа хэрэгүүдые саг болзортонь бэелүүлхээр хэмжээ абалгада зарим хүтэлбэрилэгшэд харюусалгагүйгөөр хандана.

Нёдондо ороохо таряа хуряаха, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ кампаниин ехэ дутагдалтайгаар үнгэргэгдэһэн дээрэһээ малай үбэлжэлгэ гарза ехэтэй байба. Эхэ малай тэжээлээр дуталдажа, туранхайгаар үбэлжэжэ байһан дээрэһээ абтаһан 8160 хурьганай 1390-ниинь, 136 тугалай 12-ынь гарзалшоо. Нилээд олон хонин тэнхэй тамир муутай дээрэһээ дутуу, үхэһэн хурьгадые түрөө. Олон үнеэд һубайршаһан байна. Үнгэрөөшэ намар сабшалангаа хүсэд хуряажа шадаагүй, үбһэ ногоогоо ехээр үриһэн, гээһэн ябадал, тэжээл бэлэдхэлгээр худал мэдээнүүдые правленидээ хүргэдэг байһан ушарнууд малай гарзалһан гол шалтагаан болоно. 2-дохи отделенидэ (Содбын толгойн үбэртэ) 4-5 һури үбһэ үгэдэг сабшалан хуряагдангүй хаягдашаһан байгаа. Мүн энэ отделениин Гэдээн нугада бэлэдхэгдэһэн силосэй хэмжүүр правленидэ худалаар үгтэһэн аад, сагһаа урид дууһашоо. Колхознигуудай зүгһөө үбһэ, зелёнко хулгайлха ушаршье үзэгдөө. Теэд үбһэ, зелёнко хулгайлагшадые барижа элирүүлхэ, хэмжээ абаха талаар мүртэй юумэ хэгдээгүй. Үбһэ тэжээлэй гээлтэ хоролтодо ороһон, зарим залуушуулай журамай һуладаһан, мүн зарим эхэнэрнүүдэй юушье хэнгүй гэртээ һуудаг байһан тухай пенсионер үбгэжөөл Дамдин Дашиев шангаар шүүмжэлээ һэн.

—Һү һаалгын хэр байһаниинь, һүнэй тоһолигые дээшэлүүлхэ хэрэг саг үргэлжэ шалгагданагүй. Хамтын газарые эзэн бусаар эдлэхэ ябадал колхознигуудай зүгһөө үзэгдэнэ. Зарим хүнүүд хэмһээ үлүү газар эзэлжэ, хүдөө ажахын Устав бүдүүлигээр эбдэнэ. Энэ баримта газар эрхилхэ комиссиин муугаар хүдэлһые элирүүлнэ. Тиимэһээ партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха бүлэгэйхид хубидаа газар эдлэлгые гуримшуулха хэмжээ абаха ёһотой,—гэжэ мэдүүлбэ.

Тус колхоз шэниисэ тариха газараа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 1000 гектараар, горох—50 процентээр, саахарай свёкло—2 дахин үргэдхэхэ, 1000 гектарта кукуруза тариха юм. Жэлэй туршада гол ургамалнуудые тариха газараа иимэ ехээр үргэдхэхын тула юу хээб? Техникээ яһала һайнаар бэлдэбэшье, механизаторнуудаар дутуу, 13800 центнер үрэһэ хүрэнгынгөө хахадыень лэ сэбэрлээд байна. Һайн шанартай үрэһэ андалдажа абаха хэрэг унжагайрна. Мүн полевой стануудые түхеэрхэ хүдэлмэри үшөө эхилээдүй. Механизаторнуудые бэлдэхэ һуралсал орхигдошоо. Тиимэһээ тракторнуудые хоёр халаанда хүдэлгэхэ хэрэг шиидхэгдээдүй. Хүдэлмэриин халуун саһа соо зарим механизаторнуудай архидажа сагаа гээдэг тухайда тракторна бригадын бригадир А. О. Очиров хэлээд, энэ талаар шанга хэмжээ абаха шухала гэжэ мэдүүлээ.

Колхозой түрүүлэгшэ Р. Н. Яковлев партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туһалха постнуудай, бүлэгүүдэй бэелүүлхэ зорилгонууд, эрхэ болон уялганууд тухай хэлээд, бии байһан дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээнүүдые нэрлэбэ.

Суглаанда хабаадагшад ажахынгаа һалбари бүхэндэ 3-3 хүнһөө бүридэһэн хиналтын дүрбэн пост, совет эмхинүүдэй 5 хүнһөө бүридэһэн нэгэ пост, колхозой 3 хүнһөө бүридэһэн ниитэ бүлэг эмхидхээ. Постнууд болон бүлэгтэ эрхим түрүү колхознигууд һунгагдаа.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэ ябаһан, мүнөө хонишоноор хүдэлдэг Баатар Базаевич Банзаракцаев, дүй дүршэл ехэтэй, үнинэй хонишон Г. Г. Раднаев болон бусад постдо һунгагдаба. Баатар Банзаракцаевай ажалладаг отарада мүнөө 641 хурьган абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай. Үшөө 200 шахуу хонин хурьгалха юм. Мүн Батажап Батуевай даадаг отарын хонишод түлнүүдээ баһал тобир тарганаар үдхэжэ байдаг. Энэ отарада 100 хонин бүриһөө 55 хурьга абаад, олохон хонидойнгоо хурьгалхые хүлеэжэ байна.

Һү һаалиин фермэнүүдэй шалгалтын постдо колхозой түрүүшүүл: Һаалишан Дулма Гармаева, мал адуулагша Цырен-Доржо Очиров, мал ажалай бригадир Дамдин-Сурун Цыбиков гэгшэд һунгагдаа. Нүхэр Гармаева үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1744 литр һү һаажа, колхоздоо эрхимлэһэн юм. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 300 гаран литр һү һаагаад байна. Дулма Гармаева баян дүй дүршэлөө нүхэдтөө дамжуулхын, залуу һаалишадта туһалхын, фермэдээ коммунис ёһоной гурим сахихын тула оролдожо байдаг һайн һайхан сэдьхэлтэй эхэнэр юм. Мүнөө үедэ 130 шахуу тугал томо болгожо байһан Цырен-Доржо Очиров—ажалдаа ханамжатай, нүхэдтөө хүндэтэй малшан. Тэрэнэй харууһалдаг тугалнууд нэгэшье гарзагүйгөөр, тобир тарганаар үбэлжэжэ байна.

Тэрэшэлэн тракторно-таряан ажалай бригадын, МТМ-гэй дэргэдэхи постнуудта түрүү трактористнууд Георгий Улзытуев, Владимир Меньжиков, Дмитрий Цыденов, шофёр Баатар Раднаев болон бусад һунгагдаба. Совет эмхинүүдэй хиналтын постдо Бургалтайн участково больницын хүдэлмэришэн Мария Яковлева, багша Нина Хонгордоева, сельпогой бэлэдхэлшэ Даша-Дэлэг Бадмаев, Бургалтайн сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Бадма Найданович Тункеев болон бусад томилогдоо.

Колхозой ниитэ бүлэгтэ эрхим кукурузашан Бабу Раднаевич Банзаракцаев, шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Правдан Бадмаевич Жамцуев, пенсионер Бата Убугунов гэгшэд һунгагдаа. Бабу Раднаевич жэл бүри кукурузын эшэ набша элбэгээр ургуулжа, малдаа шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэдэг юм. Үнгэрөөшэ жэлдэ даажа абаһан газарайнгаа гектар бүриһөө 500 гаран центнер эшэ набша хуряагаа һэн. Энэ жэлдэшье кукурузын элбэг ургаса хуряаха зорилготойгоор газар дээрээ наг шэбхэ ехээр зөөжэ байнхай.

М. ГОНЧИКОВ,
манай корр.

„Агитаторай блокнодой" ээлжээтэ номер

КПСС-эй Буряадай обкомой идеологическа таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 5-дахи номер буряад хэлэн дээрэ барлагдан хэблэлһээ гараба.

Блокнодой энэ номерто КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо **Н. Дорофеевэй** «Хабарые эрхимээр угтая!», облпрофсоведэй секретарь **М. Гасьновой** коммунис ажалай түлөө мүрысөөн тухай «Мүнөө үеын хүсэтэ хүдэлөөн» гэһэн статьянууд түрүүшын хуудаһануудые эзэлнэ.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй тогтоол бэелүүлхэ талаар КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой промышленно-транспортна таһагые даагша **А. Чукаевай** «Экономическа шэнжэлэлгэ, үйлэдбэриин резервнүүд», түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай **Р. Нифоровэй** «Мал түргэнөөр таргалуулхада ашагынь ехэ» гэһэн материалнууд энэ номерто оруулагдаба.

Манай замай залууршад гэжэ гаршаг доро «Шубуу үсхэбэрилгэ—олзотой ажал» гэһэн Кабанскын инкубаторна станциие даагша **Н. Анохинагай** хөөрөөн, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө «Долооной орондо зургаа» гэһэн Улаан-Үдын мяханай комбинадай колбасна заводой парторганизациин секретарь **М. Бобковагай** хөөрөөн, мүн эрдэмэй туйлалтануудые хэрэглэхэ талаар «Бүхэли жэл—ногоон тэжээл» гэһэн материал «Агитаторай блокнодой» һүүлшын хуудаһануудта толилогдобо.

Барилгын шэнэ дүй дүр

ТҮРҮҮ АРГА ХЭРЭГЛЭН

Ажахын тоосоондо ороһон коммунис ажалай бригадые даагша Б. А. ПОЛТАРАЦКИИН хөөрөөнһөө

Энэ жэлэй январиин эхинһээ манай бригада дунда һургуулиин байшангай һуури табижа эхилһэн юм. Шэлэй оньһожоруулагдаһан заводой хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг тосхондо баригдаха энэ һургуули барижа эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдтэ ажалдамнай һаад ушаруулха элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдоо бэлэй. Ажал оньһожоруулха участогай хүдэлмэришэдэй гэмээр хэдэн үдэрэй туршада башенна кран тодхогдоогүй байгаа. Хирпиисэ болон барилгын бусад материалаар дуталдаха ушар үзэгдэһэншье байха. Башенна кранай ашаглагдаагүй дээрэһээ хирпиисэ дээшэнь өөһэдөө зөөжэ, бүтээсэ багатайгаар ажаллаабди.

Январиин тэн багта кран тодхогдожо, ажалнай урагшатайгаар ябуулагдажа эхилбэ. Шэнээр бодхоогдожо эхилһэн энэ барилгые материально-техническэ талаар хангахын тула хэмжээ абтаһан байгаа. Ингэжэ манай бригада ажалаа һаадгүйгөөр эмхидхэхэ арга боломжотой боложо, урдахи зорилгоёо һайнаар дүүргэхые оролдожо эхилһэн байна. Партиин ЦК-гай ноябриин Пленум барилгые шэнэ аргаар, һайнаар, түргэнөөр, хямдаар эрхилхэ талаар ёһотой хэмжээ ябуулга хараалаа. Партиингаа баталан абаһан шиидхэбэриие хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула бидэнэр, барилгашад, бии байһан арга боломжоёо дууһан хэрэглэхэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха ёһотой болонобди.

Барилгые һайнаар, түргэнөөр, хямда сэнтэйгээр бүтээхэ арга боломжо мандашье бии. Зорилго юуб гэхэдэ, ажалдаа шэнэ арга, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй болоно. Манай бригадынхид бии байһан арга боломжонуудаа зүбөөр хэрэглэжэ, түрүү дүй дүршэл халан абалсаха гэжэ оролдожо, һайн үрэ дүн туйлажа байна. Бидэнэр үдэр бүхэндэ 30 гаран кубометр хана бодхонобди, нэгэ доро модошо дархашуулай хэдэг ажалые бүтээдэг болообди. Бригадын гэшүүн бүхэн дунда зэргээр даабаряа 150 процент дүүргэнэ. Үйлэдбэриингөө нормо дүүргэдэггүй хүн бригадамнай үгы. Бултадаа үнэн зүрхэнһөө оролдожо, һайнаар ажаллана. Бригадын гэшүүд, аха дүү Василий, Михаил Ивановтан, Сергей, Илья Сазоновтон, Николай Коптеров, Мария Арюкина замаймнай залууршад гэжэ суурхана. Эдэ түрүүшүүлэй жэшээгээр бүхы барилгашад ажаллахые оролдоно.

Байшангай хана бодхоожо дүүргээд, дунда талын 3-дахи дабхарай, мүн зүүн талын 1-дэхи дабхарай хушалта мүнөө хэжэ байнабди. Бүхы дээрээ 1500 кубометр хана бодхоогообди, ондоогоор хэлэхэдэ, хана табиха ажалай 70 процентыень дүүргээбди.

Саашадаа һургуулиие ямаршье һаадгүйгөөр барихын тула хабсаргагдамал түмэр бетон зүйлнүүдээр, үүдэн сонхо табиха тусхай модоор таһалгаряагүйгөөр хангаха хэрэгтэй. Харин энэ талаар ехэ дутагдал үзэгдэнэ. Трестын барилгын материалаар хангагшад энэ дутагдалаа усадхажа, шэнэ барилгые хэрэгтэй материалнуудаар хангаха бээз гэжэ найданабди. Тиигэбэл бидэнэр энэ һургуули саг болзор соонь тушаажа шадахабди.

Уласхоорондын һайндэр — Майн Нэгэниие, республикынгаа 40 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха мүрысөөн хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэржэ байна. Республикымнай ажалшад шэнэ шэнэ уялгануудые абажа, ажалай һайн бэлэгүүдые барихаар зоригжонхой. Манайшье бригадынхид энэ мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба. Һургуулиин байшангай хана бодхоохо ажалай хараалагдаһан болзор—июниин 20-до бэшэ, харин Майн 1-нэй үдэр болотор дүүргэхэ гэжэ шиидээбди. Иигэжэ байшан соохи ажалые болзорһоонь урид дүүргээд, тус һургуулиие һуралсалай шэнэ

жэл болото
гөөр, дууһа
арга бии бо
Бүхы сов
до барилга
ерэхэ бүри
гонууд таб
жэ. Бидэнэр
нэ барилга
хямдаар ба
нобди.
Барилгые
гаар бүтээх
байһан мана
шэнэ аргаар
лээ. Бидэнэ
тусхай үя
ёһоор тушаа
бди. Энэ шэ
түлөө хүн б
рюусалгые
рилгын шан
гэжэ бидэнэр
донобди. Үн
дүй дүршэлт
рилгашад за
шэдтэй ажа
жын туһала
рилгашанай
гана, хэжэ,
ажалаа һа
эрилтэ хэнэ.
Һургуулиин
хай паспорты
гээшэ манай
шэнэ, харюу
болоно. Энэ
түрэтэйгөөр
лиие һайн ша
ха арга бол
бии. Өөһэдын
гэхэ, үхибүү
бариха байһ
бди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ хотын Мухнинай нэрэмжэтэ үйлсэдэ бодхоогдожо байһан байрын шэнэ гэрнүүдэй барилга дээрэ.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Түрүүшүүлэй жэш

Долоон жэлэй табадахи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ зоригжоһон Хуртэйн леспромхозой хүдэлмэришэд модо шэрэхэ 1963 оной түрүүшын кварталай түсэбые болзорһоонь холо урид, мартын 22-то дүүргэбэ. 52 мянган кубометр модо шэрэһэн тус леспромхозойхид өөһэдынгөө арга боломжо хаража үзөөд, кварталай дүүрэтэр үшөө 5 мянган кубометр модо шэрэжэ, Эхэ оронойнгоо шэнэ барилгануудта эльгээхэ гэжэ шиидэбэ.

Эндэхи модошод байгша оной туршада коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэлсэхэ гэһэн уялгатай. Абаһан уялгаяа дүүргэхэ, хэлэһэн үгэдөө заатагүй хүрэхэ гэжэ оролдожо байһан модошод даабаряа үдэр бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Леспромхозой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл хүндэ ажал оньһожоруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Мүнөө модо бэлэдхэхэ бүхы ажал оньһожоруулагданхай. Тус леспромхозойхид модоёо «Дружба» хюрөөгөөр отолно, доодо, дээдэ складуудта кран, тракторнуудай хүсөөр модон ашагдана, буулгагдана.

Эдэ бүгэдын ашаар ажалай бүтээсэ нилээд ехээр дээшэлүүлэгдээ. Нёдондо жэлэй туршада тэдэнэй бүтээһэн ажалые хубаажа хараа һаа, хү-

дэлмэришэн
даһан түсэб
модо ехээр б
Алексей М
никовай, Юр
Варфоломеев
нис ажалай
циалис мүры
бусадта һайн
ябана. Эдэ б
бүридөө үдэр
риһаа гадуур
модо бэлэдхэ
дондо жэлэй
мянган кубо
һөө гадуур б
Модо бэлэд
залуурша бо
Кудряшовой
Варфоломеев
даадаг бриг
лүүлэгдэһэн
нуудые абаб
лэйнгээ даа
жэлэй турша
сэбһөө гадуу
кубометр мод
зоригжоһон
бүтээсэ ехэтэ
Коммунис
гууд, автома
Владимир
лов, Иван В
сов, Николай
четков гэгшэ
бари 110—11
нэ. Крановщ
Никонорович
Алексеевич Х
1,5 дахин үлү

АЖАЛААРАА, АРЮУН СЭДЬХЭЛЭЭРЭЭ АЛДАРШАГША

Энэ ушар үнишэг болоо һэн. Зун тиихэдэ байгаа. Хүхэрэгшэ тэнгэриин тэгэн дундуур бөөгнэрһэн үүлэд, һэбшээ жабарта үлеэгдэн, хадануудай оройнуудые таалан тэбэриһэндэл һууба. Хура бороо хүнэгөөр шабжаганахань гэһээр байтар сэлмэг тэнгэриин заха харагдаба. Хойморой талын дундуур удаан даамайханаар уһаа хэлбэлзүүлһэн Түнхэн гол наранай элшэнүүдһээ хашарһатан миралзана. Тэрэнэй эрьеһээ холо бэшэ, Таблангуудай фермын зуһалан оршогшо һэн. Үглөөнэй һаам дүүрэжэ, хүн бүхэн һуеэ тушаажа, шууяатай зугаатай. Һүүлээрнь һаалинпад гэр гэртээ бусанад...

Харин хорёо түшөөд, һургаагай хаташаһан холтоһо нариихан сагаан хургаараа маттан, углөөнэй шүүдэртэ норошоһон сандаалитай басаган байжал байгаа һэн. Хирэ-хирэ болоод магнай руунь унаһан хилэн хара үһэеэ хойшонь эльбэнэ. «Ямар бодолдо энэ басагахан абтаа гээшэб, юун тухай бодоһоор, бэшэнһээ гээгдээб?» гэһэн бодол ухаандамни түрөө һэн.

Хүн хэлэхэ, зугаалхаараа гэлсэдэг... Уданшьегүй тэрэнэй хөөрэхые һонирхон шагнаа һэм.

— Бодоод үзыт... Үгы, өөһэдөөшье мэдэнэлтэ даа, һаалишанайш хүдэлмэри шангахан... Ядалданаб... Теэд үгы, Дари эгэшэ ямар золтойб даа: үдэртөө 8—9 килограмм һү абана... Нэгэ үнеэнһээ... Нэгэ үнеэнһээ... Би тиихэдэ оройдоол 3—4-ые һаанаб, оролдоноб,—гээд саашань хүсэд хэлэнгүй болишоходонь, тэрэнэй урмагүйхэнөөр миһэрхыень обёороо һэм. Удаань һанаа алдаад, хэлээ һэн:—Ямар оролдосотой, ямар шадабаритайб даа! Харыт даа, тээ тэрэ харижа ябана: хүрин самсатай, сагаан пулаадтай... Һанаа амар ябангүй яахаб, мүнөөдэр тэрэнһээ ехэ һү хэншье тушаагаагүй...

— Шишье оролдоо һаа тиимэ болохолши даа. Урмаа бү хухарыш,—гэбэб.

— Хай даа, шадахагүй байгааб даа. 2500 гаратар һаахашни бэлэн юумэ гэжэ һанана аалта?—гээд харюусахадань, өөрынь дотороо «оролдохоб, шадахаб»— гэһэн бодолые таһан шэнги болоо һэм.— Олоной этигэл, найдал харюулхал хүн даа! Тиимэл байгаа һаа...

Энэ үедэ Түнхэнэй хүүргэ хүрэхэеэ ябаһан хүнүүдэй зүгһөө «Өө-өө-аа-аа...» гэһэншүү үгын һүүлшын абяан дуулдаад, нэгэ эхэнэрэй сагаан пулаадаар даллахань харагдаа һэн...

— Намай дуудана Дари Жалсановна,—гээд хөөрэлдэгшэ басагамни, ондооошье юумэ хэлэнгүй гүйшөө бэлэй. Арбан долоотойхон, хүдэлмэришэ тэрэнэй гүйдэл хүнгэн, харааһаар байтарнь нэгэ губөөгэй наана түргэн дундаа сандааляа гартаа абаад, далда орошоо һэн...

«Ямар оролдосотойб, ямар шадалтайб! Олоной этигэл харюулхал хүн». Эдэ үгэнүүдые Буряадай АССР-эй табадахи зарлалай Верховно Соведэй депутат байһан түрүү һаалишан Дари тухай тэрэ басагандал адли дабтан хэлээ бэлэйб.

Дари Жадагаевагай һаалишан боложо хүдэлһөөр хорёод жэл үнгэрөө. Үнихэн ажаллаад, дүй дүршэл ехэтэй болоод байхадань атаархажа, омогорхожо ябаһан арбан долоотой басаганай наһатайшье, тэрээн шэнги бодолтойшье ябаа. Хатуу шэрүүн дайнай үе бэлэй. Тиимэ сагта колхозой һаалишадай дунда шэнэ, залуу нэгэн нэмээ юм.

Үдэр хоногой ошохо, үнгэрхэ бүри «урагшаал, урагшаа» гэһэн бодолтой Дари угаа түргэн шадалтай, дүршэлтэй боложо, «өөрынгөө хэрэгтэ эрхим нэгэн» гэгдэжэ олоной дунда солорхоо. Тэрэнэй дүй дүршэлтэй танилсажа, олон залуушуул улам һайнаар хүдэлдэг, зарим жэлдэ уридшье гарадаг һэн. Тэрэ атаархажа ябадаг басагамнайшье мүнөө зол хубияа олоһон, зон олондоо магтуулһан һаалишан. «Дари Жалсановна туһалаа һэн» гэжэ Александра Садыева хөөрэнэ. Мүнөө, магад, ямар нэгэн залуухан, замайнгаа эхиндэ ябаһан ажалша хүүхэн тэрээндэ атаархажа, тэрэнээр омогорхожошье ябаа аалам.

Оло дахин үзөөб, харааб Дари Жалсановнагай ажаллахые... Гарнуудайнь хүдэлсэ удаан шэнги, теэд үнеэдээ хэнһээшье урид һаагаад дүүргэнэ. Үнеэнэй гэдэһэн доогуур бүлхыһэн һүнэй һудаһые аргаахапаар эльбэжэ, дэлэнгыень нидхэрхыень шэртэдэг һэм. Хүхэнүүдыень татахалаарнь һүн саб сагаан утаһандал хүнэг руу таталдаад, ханхинан сохижо, хөөһэтэн ехэ боложол боложол байха... Арбан найман жэл соо тэрэнэй ажалша гарнууд хэды шэнээн һүнэй булаг дэлбэрүүлээ гээшэб? Хахад миллион килограмм һүн булаг бэшэ аал?!

«Ажалай һайнда алдаршаха...» Зүб даа. Ажал хүдэлмэридөө үнэн зүрхэнһөө оролдожо ябадагтань нүхэд ханинарынь, танил таланарынь тэрэниие хүндэлдэг, тэрээндэ найдадаг болоо. Тиимэ дээрэһээнь түнхэнэйхид дүрбэн жэлэй урда республикынгаа Верховно Соведэй депутат болгон һунгаа һэн.

Арбан зургаан жэлдэ нэгэ ажалда хүдэлөөд, тэрэ ажалдаа дуратай байгаад, нүгөө ондоо хүдэлмэридэ орохонь бэлэн бэшэ бэзэ? Бэлэн бэшэ гэжэ хэншье хэлэхэ. Теэд Дари Жалсановна һүүлэй үедэ бага малай шэгиүүрые түргэн нэмээжэ, мяха үйлэдбэрилхэ, һайн үүлтэртэ һүрэг бии болгоно гэһэн үүсхэлые дэмжэжэ, тугалшан болоо юм. Шэнэ ажал — шэнэ бодолнууд, шэнэ зорилгонууд. Оролдосо ажал хоёроо ниилүүлэн, Дари Жалсановна эрхим дүнгүүдые туйлаа. Үнгэрэгшэ зун харууһалжа гараһан тугалнуудынь аргагүй томонууд, атар тарганууд. Мүнөө тэрэ 40 тугалтай. 500-гаад граммаар тугалые хоног соо нэмээхэ даалгабаритай. Харин тэрэнээ 150—200 граммаар үлүүлэн дүүргэнэ.

Дари Жалсановна бүгэдын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаг. Олон юумэ дурдаад яахаб, нэгэ ушар тухай хэлэхэдэ иимэ. Хоёр жэлэй урда олон хүүгэдтэй, ганса эхэнэр М. хоёр бага эхир үхибүүдээ интернат-һургуулида оруулха гэһэниинь, нэгыень абахабди гэһэн юм. Энэ хэрэгтэ Дари Жалсановна оролсожо, эхэнэрэй байра байдалые шалгаад, үхибүүдыень һургуулида оруулаа һэн.

Алишье талаһаань хараад үзэе, эрхим лэ хүн—Дари Жалсановна. Тэрэнэй ехэ басаган Намжил 9-дэхи класста, багань Рынчин-Ханда 6-дахи класста һуранад. Һуралсал, журамааршье, хүдэлмэришэ, шадамараар-шье магтаалтайнууд. Иимээр тэдэниие эхэнь хүмүүжүүлээ.

Магтаал үгэ бэшээ бэшэб, мэдэн таниха хүнэйнгөө ажалай зам, арюун бодолые богонихоноор зугаалхадам иимэ.

Б. МАШКИНОВ.
Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхоз.

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1963 оной мартын 27.

„Эрдэм" совхоз

СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН ОТАРАДА

Республикын суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Балдама Тугжиевна Доржиевагай отарынхид байгша ондо абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байнхай. Жэлэй эхилһэнһээ хойшо энэ отара дээрэ 597 эхэ хонинһоо 570 хурьган абтаад, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Энэмнай 100 эхэ хонин бүриһөө 95,5 хурьга абаад байһан болоно.

Долоон жэлэй табадахи жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абаха гэһэн үндэр социалис уялгаяа дүүргэхын тулада хонишод амжалтатайгаар ажалаа үргэлжэлүүлжэ байнхай.

— Манай Балдама Тугжиевна энэ жэлдэ республикын дээдэ зургаанда депутадаар һунгагданхай,—гээд «Эрдэм» совхозой парткомой секретарь Павел Фомич Брылев хөөрэнэ. — Энэ хүн шэнгеэр ажалдаа хандадаг түрүүшүүл манай совхоздо олон юм,—гэжэ тэрэ мэдүүлнэ.

АРБАН ДҮРБЭН ЖЭЛДЭ ГАХАЙШАНААР

Александра Климовна Трофимова совхозой ажалай түрүүшүүлэй нэгэн юм. Энэ нүхэрнай һүүлэй арбан дүрбэн жэлдэ гахайшанаар хүдэлжэ, ажалай баян дүй дүршэлтэй болоо. Гахайшан Трофимова жэлһээ жэлдэ ажалдаа һайн амжалта туйладаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбэй ёһоор хараалагдаһан 295 поршоонхын орондо 417 толгой абажа шадаа. Энэ жэлдэ Александра Климовна даажа байһан 40 эхэ гахайһаа 274 поршоонхо абаад байна.

Юрын хүдэлмэришэ эхэнэрэй ажалые совхозой дирекци болон партийна, профсоюзай организацинууд нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэһэн, үнэтэ шангуудые тэрээндэ барюулһан байха юм. Харин һаяхан гахайшан Трофимовагай ажабайдалда үшөө нэгэ баярта үдэр ерэбэ. Тэрэниие совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад нютагай Соведэй депутадаар һунгаба.

ҺААЛИШАН ГЕОРГИИ ТАРБОГОЕВ

Гурбан жэлэй саада тээ Советскэ Армиһаа ерэһэн хүбүүн Георгий Тарбогоев солдат хубсаһаяа механизаторай һургуулиин формоор һэлгээ бэлэй. Юуб гэхэдэ, энэ нүхэр Бага-Куналейн училищида совхозой комсомольско эхин организациин дурадхалаар эльгээгдэһэн байна. Иигэжэ үсэгэлдэрэй

солдат хүд
гэжэл шуд
Жэл үнгэ
Георгий тр
шэлгэтэй т
бусажа, «б
жолоодожо
механизато
ажалда һа
яһала бэрх
тэйгээр хү
тракторист Т
лениин эр
Антоновто
хом, намайе
гыт» гэжэ ха
Тиигэжэ Г
мол-залуу
дэхи ферм
лөһон юм. М
най ферм
нэгэн бол
февраль һ
литр һү үнэ
жа, нэгэдэ
Энэ үдэрну
сүүдхэ б
үнеэн бүр
һү һааха з
амжалтата
Жэлэй
литр һү үн
ха гэһэн ул
лишан дүүр
лабтай.

Мухар-Ши
үйлэдбэри

...ЙХАНАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ УЯЛГА АРЮУН ЛЭ!

★ ★ ★

...ндаа партиин зааһан замаар

...а, засаг ту-
...шатай уран
... хүдэлмэри-
...уун уулзал-
... Хрущевой хэ-
... үгые арад
...удалжа, сэдь-
...рлажа байна.
...жэл бэелүүл-
... онсо үүргэ
... зохёол, искус-
...зүгһөө саг үр-
...а табижа, Ле-
... баримталдаг
...р заабари үгэ-
... одоо ехээр
Коммунизм
...а туһа асарха-
...ор тулай хэхэ
...уудһээ һабаг-
шатай абстракционистнуудай ахир һэдэлгые балшыса шүүмжэлжэ, олоной урда элирүүлжэ үгэһэниинь ямар һайн гээшэб! Абстракционистнуудай ура удхагүй базаамал зурагууд, эдэнэй үрөөһэн бөөри болон хатаралдагшадай зүгһөө манай бодото байдалые хазагайруулһан зохёолнууд дэлгэрхэ болоо һаа, ямар ехэ хоро тодхор шэрэхэ байгааб. Илангаяа залуушуулые, һурагшадые хүмүүжүүлхэ хэрэг бузарлаха байһаниинь лабтай. Манай буряад уран зохёолшод, зураашад бага зэргын муухай һэбшээндэ тархяа эрьенгүй, бата һайхан партиингаа замаар булта алхалжа ябаһаниинь урматай.

Н. С. Хрущёв манай бүхы уран һайханай хүдэлмэрилэгшэдэй бэлиг шадабаряа коммунизм байгуулгада зорюулан, улам саашаа бүри эршэмтэйгээр ажаллаха арюун замынь партиин хурса гэрэлээр толоруулан гиигүүлээ.

Н. С. Хрущевой үгэ багшанарта, илангаяа уран зохёол заагшадта, тон шухала хүтэлбэри болоно. Тиимэ тула һургуули бүхэндэ гүнзэгыгөөр шудалагдахань лабтай.

Цокто Номтоев,
РСФСР-эй габьяата багша.

...ряад хатар. наадаяа бү мартаял

...правительствын ...эй искусство, ... хүдэлмэрилэг... уулзалга дээрэ ...вич Хрущевой ... удхатай үгэ ...аа, нэгэ юумэн... харал хандуу... гэкэдэ, манай ...удай хатар бо... залуушуулнай ...ингаа үндэһэн ... болохо хатар ...эхэ болижо ... бэзэ, тиигээд ...зүгһөө нэбтэрэн ... һаа гажа бу... али болохоор ... гаргана. Ми...энь тон буруу.

...ряадай хатар ...өө эхин гарба...сагайнгаа эрхэ ... зонойнгоо сэдь...аар хүгжэлтэдөө ... Даншье гансаа... тобойжо гараа... урэлэй хэлбэри ...гүй, өөрынхеэ... ябана, мүн тии... дуу яһатанайн..., татарай, уз...гай, бусадшье ...тар нааданай ... биил даа. Арад ... иимэ туһа ёһо... барисаае, би ...иалис реализ...гэжэ һана... хүгжэлтэдэ ябаха... буряад искусствын ... болохо хатар ...ье хуушанайн... алдахагүй. ...эй жэлнүүдтэ ...етэнэй талаһаа ... ёһо баримтые ... ябаһан ушар ... мүнөө хара... болодог хатар ... маягаа алдажа ябана гээшэ ха. Нэгэ яһатан аад лэ, өөрынгөө уг гарбалай хатарай нугалбари, маягые өөһэд өөһэдынгөө дураар гаргана. Энэмнай ехэл таагүй ябадал. Саашадаа минии һанамжа иимэ байна. Залуушуулай клуб, театрнуудта аха заха артистнууд сугларжа, хуушанайнгаа хатарай нугалбарие залуушуулдаа заажа үгөө һаа, ехэл һайн байгаа. Һүүлдэнь зааһан хатар ёохоройнгоо дуунуудые сценэ дээрэ гүйсэдхэдэг байбал ехэл зохид һэн. «Зартагай, зартагай түлеэнһээ», «Ягаруухай», «Дэрбээшэн», «Дэбэсэнэм, дэбэсэнэм алшуураа» гэхэ мэтэ дуунуудые хатар наадантайнь залуушуулда һургадаг һайб гэжэ ехэл сэдьхэдэгби. Энэ ажал хүдэлмэридөө хуушанай артистнар Генинов, Таров, Хабарков, Цыденжапов, үльгэршэн, дуушан Балдаевые уряа һаа арсахагүй байгаа. Хатар наадаяа дам саашань һэргээхын түлөө урданай ёһо заншалта нааданай, жэшээлхэдэ, «Нара буляалдаан» гэһэн наадые сценэ дээрэ хатар болгожо табяа һаа зохид байгаа.

Минии һанахада, нэрэ һурагүйгөөр татагалзаха, элүүр хүнэй харашагүйгөөр тунтаганаха, тахиганаха ябадал гаргажа ябаад, хари гүрэнэй хатар нааданабди гээшэдые би үзэн яданаб. Никита Сергеевич Хрущев үгэ соогоо өөрынгөө уг ёһоной искусствые дам саашань хүгжөөгты гэжэ ехэл зүб хэлээ даа. Нээрээшье, би баярлажал һуунаб. Саашадаа хайшан гээл һаа, буряад хатар наадаяа хүгжөөхэ аабибди гэһэн бодолдо абтанхайб.

А. Ильин.
РСФСР-эй габьяата артист.

Хяагтын музейдэ

МОНГОЛОЙ СЭРЭГШЭД СҮХЭ-БААТАРАЙ МУЗЕЙДЭ

Хяагтын Сүхэ-Баатарай музейдэ Монголой Арадай Армиин сэрэгшэд һаяшаг орожо хараба. Тэдэнэр Хяагта хото ерэлгээ Монголой Армиин ойдо зорюулһан байна. Сүхэ-Баатарай музейһээ гадна тэдэ сэрэгшэд тус хотын промышленна предприятинуудаар ябажа хараа.

ҺУРАГШАДАЙ ЭКСКУРСИ

Бэшүүрэй Бага-Куналейн һургуулиин һурагшад Обручевой нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын Хяагтын музей хараба. Һурагшад музейн байгаалиин, түүхын, совет үеые харуулһан таһагуудта ороо. Хүүгэд музейе ехэ һонирхон хараһан байна. Тэдэнэр музей хараһанайнгаа һүүлээр планетариида орожо хараа.

Планетариин штатнабэшэ лектор Т. В. Багадаев «Огторгойн юрэ бусын үзэгдэл» гэһэн лекци тэдэнэртэ уншаба. Гадна тэдэ хүүгэд одо мүшэтэ огторгойтой танилсаа.

Р. Тугутов.

★ ★

Шэнэ номууд

„Сампилов“

Буряад нютагаймнай байгаали бүрхөөд шуургалдаг, сэсэглээд анхилдаг, саһан ороод хайладаг, дороһоонь урагы сэсэг хүхэхэн нюдөөрөө наранда сайн байна гэһэншүүгээр эмнидэг. Тиигээд тэрэ урагымнай хони, ямаадай аманда түрүүшын шара тоһон боложо хайлаад, үлөөшэдынь хэдыхэн үдэрэй хугасаанда хүгшэрөөд, хагдаршадаг. Эдэ бүхэниие манай бэлигтэ уран зурааша Цыренжап Сампилович Сампилов хара багаһаа хойшо бүхы бэеэрээ мэдэржэ гараһан намтартай.

Маанадһаа хэтэдээ хахасан ошобошье, мүнөөдэр хаража баясаха, үглөөгүүр бодоод һонирхохо зурагуудаа орхёо.

Ц. Сампиловай зурагуудые харахадаа, илангаяа малнуудые харуулһан зурагуудһаань ямар бэ даа, нэгэл шэнэ, сэдьхэл зүрхэндэ дүтэ аялга дуун мэдэрэгдэдэг. Зурагуудыень харахадаа мори унаад, хатаргажа ябаһандал мэдэрэл түрэхэ, мүргэлдэхеэ байһан бухануудай алаг эреэн нюдэнһөө «мүргэжэрхинэ аа гү» гээд гэдэргээ сухарихадал гэхэш.

Ц. Сампилов гансашье байгаали, малаар һонирхоогүй. Байгаалиин гол баялиг, агуу ехэ хүсэн—хүниие зурахадаа хэды бэлигтэй бэрхэ һэм!

«Арадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэдэ, уран һайханайнь ойлгосо хүгжөөхэдэ туһатай байһыень, Буряад ороноо гүнзэгыгөөр шудалжа гоё һайханииень шэрэ биирэй хүсөөр зураглажа алдаршаһан тухайнь искусствовед Е. Панкратова «Сампилов» гэжэ ном соогоо бэшэнэ. Энэ ном байгша ондо Ленинградай «Искусство» хэблэлээр гараа юм.

Нээрээшье, уран зураашын бэлиг «Талын дуран», «Сүлөөтэ Буряад орон», «Жаргалантын голдо», «Монголой партизанууд», «Фронтдо бэлэгүүд» гэһэн зурагууд соонь эли тодоор харагдана. Энээн тухай Е. Панкратова тодорхойгоор бэшэнэ.

Буряад литература, искусствын хүгжэлтэдэ хубитаяа оруулһан манай арадай уран зурааша Цыренжап Сампилович Сампилов ходоо мантаяа, тиимэһээнь лэ энэ номые үнэн зүрхэнһөө амаршалангүй байхаар бэшэл.

СВЕРДЛОВСКО ОБЛАСТЬ. Белоярскиин атомна электростанциин барилгын гол шата хүдэлмэри эхилбэ. Реакторна таһагай байшан соо шухала түхеэрэлгэнь тодхогдонхой. Уһа арилгадаг станци ашаглалгада оробо. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** электромонтажнигууд А. Ф. Большаков, Б. Н. Ланский подстанциин барилга дээрэ ажаллажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Гурбан Сайхан* уулын хаяада

Холын аян замда нягта һайнаар бэлдэбэбди. Ябаха замнай уташье, хүшэршье. Гурбан аймагай нютаг дээгүүр губи тала газараар мянга шахуу километр ябаха байбабди. Урдань би, минии нүхэд-журналистнууд — «Правда» болон «Үнэн» газетэнүүдэй корреспондентнүүд, Урда Губида ябажа үзөөгүй байгаабди. Тиимэһээ бүришье хэсүү шэнги һанагдаба. Теэд ябаха замаа хэмнайшье мэдэхэгүй, нэгэтэ Урда Губи ошохо хадаал урда зүг тээшэ ябаха байхабди гэжэ багсаабабди. Харин машинымнай жолоошо хэлэхэдээ: Улаан-Баатарһаа Даланзадагад (Урда Губиин аймагай түб) хүрэтэр татаһан телефоной утаһан бии, тэрэниие алдангүй ябаал һаа төөрихэгүй, хялбархан олохо байхабди гэбэ.

Улаан-Баатарай аэропорт тээшэ зүрыһан үргэн жэгдэ, дардам замаар машинамнай дабшана. Аэропортдо арай хүрөөгүй ябатараа зүүн тээшээ эрьежэ, Туулын голые зубшан унжыһан уула шэглэн ябажа түрүүшынгээ дабаа үнгэрбэбди. Аян замнай эхилээ... Уданшьегүй, аяншалгадаа бирагүй бэлдэһэмнай элирбэ: яараһан дээрэһээ замда хэрэгтэй газарай зураг ондоое абаһан байбабди. Монголой тала нютагта харгы зам тоо томшогүй олон. Хоёр гү, гурбан һалаа зам үнгэрөөд ябатараа, үнеөхи телефоной утаһатай модонуудые алдажархиһан байбабди.

***«Гурбан-Сайхан» гэжэ нэрэтэй мантан томо уула Монголой үмэнэ-губиин аймагай нютаг дээрэ байдаг. Тус аймагай түб-Даланзадагад—энэ уулын ойро оршодог юм.**

Монгол оронһоо ерэһэн бэшэг

Замда дайралдаһан машинын жолоошодһоо асуун лаблаһаар ябажа, удэшэ ойрохон болоһон хойно Мандал-Губи—Дунда Губиин аймагай түбтэ ерэбэбди. Тэндээ зошодой байрада амаржа, үглөөгүүр хүндэшэ эзэдтэнь баяр хүргөөд, замаа үргэлжэлүүлбэбди.

Урда-Губи хүрэжэ ошоходомнай, тэндэ саһан ехэ, олон һүрэг тэмээнүүд нэн түрүүндэ үзэгдэбэ. Улаан Баатарай саһагүй мэлигэн гудамжаар ябадаг бидэнэй тэндэһээ урагшаа 700 километрэй газарта хүбэн сагаан саһаар хушаатай тала, холбоо губөөнүүдые харахада, гайхамаар байгаа. Мэдэхэдэмнай, энэ далайн нюрууһаа дээшэ 1800—2000 метр үндэр, Улаан-Баатарһаа хахад километр дээрэ газар байба.

Монголнуудай хэлэдэгээр, Урда-Губи—тэмээнэй орон, гүн губи нютаг болоно. Даланзадагадай аймагай партийна комитедһээ бидэндэ үгэһэн тоо, баримтанууд энэ нютагай бодото байдалые баталан харуулаа. Партийна комитедэй секретарь Цэрэнбаатарай Лоорой бидэндэ хөөрэхэдөө: Урда-Губиин аймагай нютаг дэбисхэрэй талмайн хэмжээ 164 мянган дүрбэлжэн километр юм. 24 мянган хүн зонтой. Тус аймагай захагүй үргэн дайдада 800 мянга гаран мал бэлшэнэ. Энэ тоодо 180 мянган тэмээн бии. Тэмээгээрээ тус аймаг алишье аймагһаа үлэмжэ баян юм гэбэ.

Хилэ дээрэ, сүл губиин дунда оршодог, Монгол ороной энэ заха хизаарта хүн зониинь шэнэ гуримаар ажаһуудаг болонхой. Эндэ мүнөө үеын электрын гэрэлээр яларһан, радиотой, телефонтой томо томо байшангууд олон үзэгдэнэ. Даланзадагадай гудамжаар тариһан уляангир болон бусад модод һалхинда найган надхажа, холын сомонуудһаа ерэһэн-зоной сэдьхэл баясуулна. Тэдэниие ойлгохонь хялбар,—уһа шиигээр хомор, хирэ хирэ болоод лэ ган гасуурта дайрагдадаг энэ нютагта иимэ ногоон мүшэртэ мододы ургуулха гээшэ үнэхөөр гайхалтай хэрэг бшуу.

Даланзадагадай түб гудамжада партиин аймагай комитедэй байшан, зошодой байра, соёлой ордон, столово, спортын зал гэхэ мэтэ томо томо барилганууд жэрылдэнэ. Эндэ хүсэд бэшэ дунда, дунда һургуулинууд, эмнэлгын больница, телефоной станци болон мүн «манай лужники» гэжэ эндэхи хүнүүдэй нэрлэдэг стадион бии.

Баһа промышленна баазашье байгуулагдана. Автотранспортна заһабариин мастерской, арад зоной үдэр бүриин хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээн гаргадаг промартель, талын дунда байгуулагдаһан энэ хотые түбхинуулхын тула нилээдгүй хүдэлмэрилһэн барилгын контора гэхэ мэтэ эмхи байгуулганууд олон байна. Тиигэбэшье тус аймагай ажахын гол һалбаринь—мал ажал юм.

Нүхэр Лоорой хөөрөөгөө үргэлжэлүүлэн:

— Манай малшад байгаалитай ёһотойл тэмсэл ябуулжа байдаг гээшэ. Эндэхи сагай уларилай тоншье тогтуурингүй. Үбэлдөө үсэд хүйтэн, һалхи жабар ехэтэй байдаг. Зундаа аяма халуун, ган гасуур, уһа шииг, ногоо тэжээлээр хомор байдаг юм. Урдань хада ган гасууртай жэлдэ гансахан лэ баяшуулай болон сүмэ хиидэй малнууд амиды үлэхэһөө бэшэ, бусад юрын арад зон малгүй хооһон үлэдэг һэн. Тиимэһээ үгытэй ядуу хүнүүд ламанарай, хаад, ноёдой зарса барлагынь болохо баатай байһан юм. Мүнөө байдалнай тад ондоо болонхой. Һүүлэй табан жэлэй туршада хэды ган гасууртай байгаашье һаань, аймагаймнай бүхы 15 ажахын нэгэдэлнүүд оронойнгоо бусад аймагуудай арад зоной туһаламжатайгаар байгаалиин гасалантай шангаар тэмсэжэ, малайнгаа тоо толгойе ехэ хоролтогүйгөөр үсхэжэ шадаа.

Байгша ондо малайнгаа тоо толгойе олошоруулха зорилго табинхайбди. Энээнээ бэелүүлхэ бололсоо нүхэсэл хангагданхай. Аймагаймнай арад зон 1959 ондо сүм һайн дураараа хүдөө ажахын нэгэдэлдэ ороһон юм. Нэгэдэлнүүдэй олонхинь жэлдээ 1 миллион үлүүтэй түхэригэй ашаг олзо оруулдаг байна. Үшөө энээн дээрэ манай ажахынуудтахи түрүү хүнүүдэй оролдолго, үүсхэлые, партиин зохёон байгуулхы ажал ябуулга нэмэхэдэ, бэелүүлэгдэхэгүй ямаршье зорилго бидэндэ байха ёһогүй болоно.

Соёл культурын, арадай элүүрые хамгаалгын талаар аймагайнгаа туйлаһан амжалтанууд тухай айкомой секретарь дэлгэрэнгы хөөрэжэ үгэбэ. Тус аймагай сомон бүхэндэ эхин һургуулинууд бии. 45 хүрэтэрхи наһанай бүхы зон бэшэг мэдэхэ болонхой. Эндэ хамшаг болон халдабарита үбшэн сүм усадхагдаа. Һүүлэй хоёр жэл соо аймаг доторхи зоной тоо 2 мянган хүнөөр олон болоо. Энэнь аймагай бүхы хүн зоной 10 процент болоно. Урда-Губида ажаллаһан совет врачнуудта ехэ баяр хүргэхые нүхэр Лоорой хүсэбэ. Эндэ ажаллаһан совет врачнуудай ашаар тус аймагта уушханай ханяадаар үбдэхэ ябадал огто үгы болоһон байна.

Геннадий ГАВРИЛЕНКО,
ТАСС-ай корр.
Улаан-Баатар.

Очерк

ГЭСЭГМА

Ц-Д. ШАГЖИЕВ

Саһан хүнжэлдөө бүхөөр буханхай үбэлэй ой дууража байгаа. Шулуутайн леспромхозой модо бэлэдхэгшэд шэнэ жэлэй түрүүшын кварталай хараа түсэб сагһаа урид дүүргэн, республикынгаа модоной ажахынуудай түрүүшүүлэй нэгэниинь болохоор зоригжобо. Дээшэлүүлэгдэһэн уялганuудые бригаданууд олоороо абабад.

Модо бэлэдхэгшэ Кузьма Кукушкинай бригадынхид хүсэ шадалаа болгоомжотойгоор хаража үзөөд, гурбан һарынгаа түсэб 2,5 һара соо дүүргэхэ гэһэн эдэбхи гаргаа бэлэй. Урагшаа тэгүүлһэн, урма зоригоор халинги Кукушкинай бригадынхидта леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд хүсэ ехэтэй оньһон техникэ үгэхэ гэжэ шиидэбэ. Леспромхозой ахалагша инженер нэгэ үглөөгүүр бригадир Кукушкиниие дуудажа:

— Нүхэр бригадир, хүдэлмэришэд хэды хэрэгтэйб? Хэды тракторнууд дутууб? — гэжэ асууба.

Хошон хурса үгэтэй, энеэдэ наада элбэгтэй бригадир, тархяа нэгэ хэды маажасагаан:

— Нүхэр инженер, бидэнэр уялга абахадаа өөһэдынгөө хүсэ шадал хаража үзөөд лэ абаа гээшэбди. Хэрбээ бригадыемнай үргэдхэжэ, бүхы һайн техникээ манда үгэхыетнай мэдэбэл, Казахстанай таряашадта томохон тосхон барихаар модо бэлэдхэн табихаар нүхэдэйнгөө урда элидхэхэ бэлэйбди. ...Үгы даа. Намда ондоо нэгэшье хүн хэрэггүй,— гэбэ бригадир.

— Гэшүүһэ шулаха эхэнэрнүүдшье хэрэггүй гээшэ гү,— гэбэ ахалагша инженер.

— Өөһэдымнай эхэнэрнүүд хүрэдэг...

— Үү, Кузьма Степанович, бэеэр багахан үнөөхи минии зууршалһан буряад басагаханшни хүлөө шэрэшоо үгы аабза? — гэхэдэнь бригадир маһагар шарай үзүүлжэ:

— Болииш! Тэрэмнай бригадымнай омогорхол гээшэл. Дошхон хурса үгөөрөө эрэшүүлыемнай энеэлгэжэ садхаадаг. Ажалдаа шумууһан бэрхыень бү хэлыш. Ямаршье Яшка, Машкануудыешни ажал дээрээ арба нугалхал,— гэжэ бригадир ехэл урматайгаар гэшүүһэшэ буряад басагаяа магтаба.

— Зүб даа. «Хүйтэн халуунии» үзэһөөр ехэ болоһон хүн тиимэ байнгүй яаха һэм,— гэжэ ахалагша инженер ойро зуурын бодолдо абтана. Наһатай энэ хүн зам харгыдаа өөрөөшье үлдэхэ, зүдэрхые үзэһэн леспромхозой энэ хүтэлбэрилэгшэ, аяар халуун намар байхада арбан долоотой гүлмэр багахан Гэсэгма Цыреновагай ажал һуража ерэһые һанажа болоо. Басаганай байра байдалыень дуулажа, үрэ зүрхэнһөө тэрэниие хайрлажа, ажалда оруулһанаа, набтар басаганда хүбэнтэй хүүртиг, размерээр бага сабхи бэдэржэ зобоһоноо, Кузьма Кукушкинда энэ басага хаража ябахыень найдажа, даалгаһанаа һанаагүй бэшэ, һанаал ёһотой даа.

Теэд тэрэ гэһээр саг яһалал үнгэрөө. Лүн хара ой тайгашье арюудхагдаһан, мүнгэн дуулга мүшэтэ һүни доро нойрсоһоор үнинэй. Кузьма Кукушкинай бригадын гэшүүдэй хубиин хэрэгтэ хэды олон хубилалта болооб даа. Теэд тоолохо болоо һаа, хэды олон модод Эхэ оронноймнай элдэб барилгануудта хүрөө гээшэб! Шанар һайнтай, шара улаан хондообо — Байгал шадарай Загарайн аймагай Шулуутайн леспромхозойхидой бэлэг гэжэ хэн нэгэн лаб лэ баясан байгаа ёһотой даа.

...Гүн ой соо энэ үедэ ажалай дуун улам улам һүжэрнэ. Кузьма Кукушкинай бригадынхидай һүхэ хюрөөгэй, миин лэ гар хюрөө бэшэ, электро-хюрөөгэй, трактор, машинануудай дуун зэдэлнэ. Эндэшье тэндэшье эрэшүүлэй огсом хонгёо хоолойн: «зайлагты», «унахань», «болгоомжотой» гэһэн үгэнүүд ой соогуур дуу залгана.

Тээ саана, унагаагдаһан мододой гэшүүһэ арилгажа байһан эхэнэрнүүдшье баһал өөһэдын дуутайл ха. Ехэл ханангяар хөөрэлдэжэ ябаад, хурса һүхын эри мэдүүлэн, үргэн далайсаар гэшүүһэ арилгана.

— Гэсэгма-аа, сагаа харал, удын эдеэн дүтэлөө гү? — гэжэ эхэнэрнүүдэй нэгэн, хасабша хара малгайтай, хүрин улаан нюуртай, гүйлгүүр хара нюдэтэй басаганда хандана. Басаган эрьежэ:

—Ажалла, ажалла, сайлаха саг үшөөл эртэ,— гэжэ үшөө үхибүүншье һаа, зэдэгэнэ шанга хоолойгоор харюу үгэнэ.

Энэ үдэр элдэб юумэн Гэсэгмагай тархи соо оронхой. Үбшэлһэн эхэеэ, Илькын дунда һургуулиин 9 класс дүүргээд, арбадахида орожо һураха аргагүй байһанаа шанална. Хайрагүй, хүйтэн досоохитой эсэгынгээ гурбан үхибүүтэй эхыень хаяжа, тэнэжэ талииһыень һанахадаа Гэсэгма нюрга руугаа хүйтэ даалгажа, дороһоо абан хүндөөр һанаа алдана. Хойно хойноһоо үсөөржэ байһан гэшүүһэ, удаа удаалан бодожо байһан гэшүүһэнэй бухалнуудые Гэсэгма оройдоош обёорногүй хэбэртэй.

Гэсэгмагай тархи соо удаа удаалан бодолнуудай түрэжэ байһан үедэ үнөөхи эхэнэрэй тугаарай асуудал дахин табигдаба.

Гэсэгма зосоогоо «ягаа хашартай эдихэ уухаяа һанажа ябадаг Лушка гээшэб» гэжэ зэбүүрхэбэшье.

— Хорин табагүй арбан хоёр,— гэжэ түргөөр харюусаба.

Ямаршье огсом орёо бодолдо Гэсэгма абтаба гү, һүхынгөө эреэр һаяхан хурса хүбдэггүйгөөр отологдоһон хүри улаан гэшүүһэнэй нюдэдые хөөршөөн нюсэтэн гараараа эльбэн байтарнь, бригадир Кукушкинай:

— Басагаан, эсээ гүш? Юундэ тархяа һанжуулаабши,— гэһэн дуун гараба.

Гэсэгма бушуу эрьен, хүл дээрээ бодожо:

— Үгы, юундэ эсэбэ гээшэбиб. Угайдхадаа үдэ болоторшье ажаллажа үрдеэгүй аад,—гэжэ гэшүүһээ шулажа эхилхээр забдаба.

— Гэсэгма, эжыншни бэе ямар бэ? — гээд ямаршьеб даа, энхэргэн дулаан эсэгэдэл адляар басаганда бригадир хандаба.

— Хүйтэ абаал ёһотой даа, халуурна. Бэень тиимэ бирагүйл байгаа һэн. Врачнууд бэрхэ, эдэгээхэл юм бэшэ гү,—гэбэ Гэсэгма.

— Дүүнэршни хэнтэй байнаб?

— Эжынгээ үбшэлһөөр Колькомнай һургуулидаа ошоногүй. Сэсэгхэнээ һахина.

— Гэсэгма, тиигэбэл ши мүнөө гэртээ хари. Эжынгээ эдэгэхэдэ һөөргөө бригададаа бусахаш. Хорин табан түхэриг кассаһаа ошожо абаарай, бари, энэ мүнгэнэй ордер,— гээд солдат гимнастеркынгоо хармаан сооһоо нилээн удаан уудалжа, Гэсэгмада һарбайба.

— Кузьма Степанович, хамаагүй. Һанаа зоболтогүй, дүүнэрни байха.

— Мэдэнэб, мэдэнэб... Бараагаймнай газаа манда эдеэ асарһан машина ерэнхэй. Кабина соонь һуугаарай. Би Ганькада хэлээ һэм. Байра тээшээ бушуу гэшхэлэ, машина хүлеэжэ байна.

Хэлэхэ үгеэ оложо ядаһан Гэсэгма түргэдүү хара нюдэеэ гүйлгэн, шэшэргэнэһэн хоолойгоор:

— Һайнта даа, Кузьма Степанович,— гэбэ.

— Басаган намда һайниие бү хүргэ. Намда бэшэ, бригадынхидтаал, нүхэдтөөл һайниие хэлэ. Нэгэ эдеэтэй, нэгэ зорилготой, нэгэ бригадынхид, нэгэндээ туһалхагүй яаха һэм. Бригадынхиднай бушуу эдэгэжэ, хүл дээрээ гарахые хүсэнэ гэжэ эхэдээ хэлээрэй. Зай, баяртай,— гэжэ барьягар томо гараа бригадир һарбайба. Бэежэжэ үшөө үрдеэгүй Гэсэгмагай үнжэгэн заахан гархан ажалша хүнэй томо адха соо халуу бутарба...

Контороёо орожо, мүнгэ абаһаар магазин ошожо эдихэ, ууха юумэ абаад, Илькын хүдөөгэй больница басаган эхэдээ яаран ерээ һэн. Дежурилжа байһан сестраһаа:

— Намайе табиит? Эхэмни хүндөөр үбшэлөө юм. Би участогһаа ерэбэб,— гэһэн басаганай гуйлтада, сагаан халаадтай сестра басаган Гэсэгмае хэмшээрхэнгеэр хараад:

— Үгы, мүнөө үбшэнтэнөөр уулзаха үдэр бэшэ,— гэжэ хэлээд саашалшаба.

Ногоон хүүртигтэй, шэхэеэ буулгаһан малгайтай, гартаа монсо-сонсо юумэ бариһан, бодолдо абташаһан басаганай үүдэндэ зогсохые врач хаража:

— Хэндэ ерээбта?— гэжэ хүрэһөөр асууба.

— Эжыдээ — гэжэ Гэсэгма үгэлбэ.

— Эжыдээ... фамилинь?

— Аа... Цыренова,—гэжэ басаган яаруугаар харюусаба.

— Ябая,— гэжэ Гэсэгмае дахуулжа, врач больница руу ороо һэн.

...Ханха зайдан палата соо эхэнь гансаараа хэбтэбэ. «Энэ ехэ больница соо эхэтэймни хэбтэхэ үбшэнтэн дутаа юм аабы» гэжэ Гэсэгма доторoo бодоно. Тамир шадалаа алданхай, сухигар сагаан болошоод хэбтэһэн эхэеэ харахадаа басаганай досоо түглыжэ:

— Мама, һанаагаа бү зобо. Гансал бушуу эдэгэ. Юумээр ядалдахагүйбди. Би гэшүүһэшье шулажа ябахадаа жаргалтайгаа мэдэдэгби... Биш томо болооб. Хойто жэл үдэшын һургуулида һуража, арбадахиие дүүргээд, дээдэ һургуулида орохоб. Колямнай удахагүй һургууляа дүүргэхэ. Ядахагүйбди. Үхибүүдшни хүнэйл зэргэ хүнүүд болохобди. Гансал бушуу эдэгэ, — гэжэ Гэсэгма харасаяа эхынгээ нюурһаа холодуулхаяа айна...

Гэртээ ерэжэ, сэлмэг шарайтай дүүнэрээ харахадаа Гэсэгмагай зосоохи түглэгэр харань сэлмэһэндэл боложо, хоюуланайнь хасарнуудые таалаад, хүүртигэйнгээ томо хармаануудһаа элдэб конфетэнүүдые гаргажа, урдань обоолбо.

Дүүнэрынь гэрэйнгээ уйтахан таһагууд соогуураа:

— Гэсэгмашка ерээ, Гэсэгмашка ерээ! — гэлдэжэ баяртайгаар харайлдабад...

Магтаалтай хүдэлдэг малшад

Долоон жэлэй табадахи жэлдэ адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, гүрэндэ һү, мяха элбэг ехээр худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхын тула Галбай нютагай малшад, һаалишад магтаалтай һайнаар хүдэлжэ байна.

Колхозой нэгэдэхи отделениин түрүү һаалишад С. Сымбелов, Г. Сыренова гэгшэд тус тустаа даажа байдаг 16 үнеэнһээ үнгэрэгшэ 2 һара 20 хоног соо 5200—5500 үлүүтэй килограмм һү һаагаа. Жэшээлхэдэ, һаалишан хүбүүн С. Сымбелов энэ үе соо үнеэн бүриһөө 380 килограмм шахуу һү һаагаад, 16 үнеэнһээ 12 тугал абаа. Г. Сыреновань февраль һарада, мүн мартын 20 хоног соо үнеэн бүриһөө 270 гаран килограмм һү һаажа, 15 тугал түлжүүлээ.

Эдэнэр хоюулан байгша ондо үнеэн бүриһөө 1800 килограмм һү һааха социалис уялгаяа дүүргэхэ байһандань этигэмээр.

Нарай тугалнуудые тушаажа абаад, шадамар бэрхээр харууһалжа, түргэн томо болгодог дүй дүршэлтэй малшад Д. Сыренов, Х. Халбазыкова гэгшэдэй жэшээгэ ажалые магтангүй үнгэрхын аргагүй. Эдэ хоёр 45—45 тугал харууһалжа, тэдэнэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые январьда сүүдхын 680 грамм, февральда —700, март һарын үнгэрһэн үе соо—800 граммаар нэмээгээ.

— Өэдөө боложо, ургажа ябаһан нарай малые түрүүнһээ хойшо зүбөөр лэ, онол оншыень оложо эдеэлүүлээд харууһалаад, сэбэрхэн, дороһоо хуурай байрада байлгахада, шэгнүүрээ заабол ехээр нэмээдэг юм. Энээндэ үдэр бүриин оролдолго хэрэгтэй,—гэжэ нүхэр Сыренов хэлэнэ.

Нээрээшье ажалһаань хашарангүй, тугалнуудтаа сэбэр һүнһөө гадна, талха таряанай зүйл бүйлуулжа эдюүлнэ. Элдэб минеральна тэжээл, дабһа гэхэ мэтээр таһалдуулдаггүй.

С. Ардуев,
Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин «Восточные Саяны» колхозой гэшүүн.

...р солын
... ордентой
...атар

... Чупинай Поз... ...ын городто доб... хойшо 18 жэл ... фашистнуудтай ... коммунист Чу... ...рлангүй дайса... ... усадхажа яба...

...риг гаргаһанайнь ...ство Яков Чу... шатын алдарай ... һэн. Эсэгэ оро... дайнай геройе энэ ... жэлдэ олоогүй ... һаяшаг лэ тэрэ ... байна. Алда... ... абаһан сэрэг... ... дээрээ арбан

... мүнөө үедэ Ни... ...н Звезда» гэ... ... машина бүтээл... ...дэг юм. 1965 ... ажаллажа байһан ... коммунис ажалай ...рилдэг. Зураг ... Чупин болон Ни... ... комиссар Со... Герой полковник ... ...гнал барюулһа... ... байна.

... фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН

3-дахи нюур.
1963 оной мартын 27.

СССР-эй Верховно сүүдэй пленум

СССР-эй Верховно сүүдэй ээлжээтэ пленум һаяхан боложо, А. Ф. Горкин түрүүлэгшээр һуугаа.

Уголовно хэрэгүүдые хаража үзэхэдөө, хуулиие сүүдүүдэй хэр зэргээр сахидаг тухай асуудал пленум хаража үзөө. Тус асуудалаар СССР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. В. Куликов элидхэл хээ.

Хуули ёһые, ниитын гуримые али болохоор бэхижүүлхэ, совет хүнүүдэй эрхые бүри һайнаар хамгаалха гээшэ манай орондо коммунис общество амжалтатайгаар байгуулха зайлашагүй шухала нүхэсэл болоно. Энээнһээ уламжалан, сүүдэй органуудай үмэнэ табигдадаг эрилтэнүүд нилээд дээшэлнэ гээшэ.

Сүүдэй органууд һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлмэриингөө шанар зарим зэргээр һайжаруулаа, гэбэшье, зарим сүүдүүд хэрэгүүдые болон ажалшадай гомдолнуудые хаража үзэхэдөө, хуулинуудые үшөөл дутамагаар сахина. Эрхэтэдые үндэһэ баримтагүйгөөр сүүдлэн хэһээдэг, тэрэшэлэн гэм хэһэн хүнүүдые зүбтүүлдэг ушар, хэһэн гэмые буруугаар тодорхойлдог, хэһээлтын хэмжээнүүдые хүнэй хэһэн гэм зэмэдэ тааруугүйгөөр тодорхойлдог, өөрыгөө хамгаалуулха талаар гэмнэгдэгшэдэй эрхые хаһадаг, хэрэгүүдые хаража үзэхэ талаар хууляар тогтоогдоһон болзорнуудые сахидаггүй баримтанууд сүүдэй хүдэлмэридэ үшөөл үзэгдэнэ. Эдэ баримтанууд ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, гэмтэ ябадалтай тэмсэл хэхэ хэрэгтэ, совет эрхэтэдэй хуулита эрмэлзэлгэнүүд болон эрхэнүүдтэ горитойхон хоро хүргэнэ.

Хуулинуудые наринаар, шууд сэхээр сахяад лэ байхада, орон дотор гэмтэ ябадал усадхаха талаар партиин табиһан зорилгые амжалтатайгаар дүүргэжэ болохо. мүн хуулиие жааханааршье сахингүй гаралгые сүүдэй ажал ябуулгада тэсэжэ болохогүй байһанда сүүдүүдэй анхаралые пленум баталан абаһан тогтоол соогоо хандуулһан байна. Гэм хэһэн хүн бүхэн зүбөөр хэһээгдэхэ ёһотой, тиихэдэ гэм зэмэгүй нэгэшье хүн уголовно харюусалгада хабаадуулагдаха, хэһээгдэхэ зэргэгүй гэһэн хуулиин гол эрилтые дүүргэлтэ болгохо шухала байһан тухай пленум тусгаар зааһан байна.

Эрхэтэдэй гомдолнууд болон мэдүүлгэнүүдые, тэрэшэлэн үндэһэ баримтагүйгөөр сүүдлэн хэһээһэн гү, али сагааруулан зүбтүүлһэн ушарнууд, хуулиие ондоогооршье эбдэлгэ тухай ниитын организацинуудай, хэблэлэй мэдээсэлнүүдые хаража үзэлгэдэ бүри анхаралтайгаар хандахыень, ороһон дохёонуудые наринаар шалгахыень, хуули ёһо һэргээхэ хэмжээнүүдые абахыень судьянуудые пленум уялгалаа. Гомдолнуудые хаража үзэдэг, хиналта хэдэг газарнуудай ажал ябуулгые һайжаруулха, уголовно хэрэгүүдые сүүдүүдэй хаража үзэлгын үедэ хуули сахилгын хойноһоо хиналта шангадхаха шухала байһан тухай союзна болон автономито республикануудай верховно сүүдүүдтэ, хизаарнууд болон областьнуудай сүүдүүдтэ заагдаа.

«Олониитэдэ ашатай туһатай ажалһаа хулжадаг, хубалза ёһоор зайгуултан, обществодо харшаар ажаһуудаг хүнүүдтэй бүри шангаар тэмсэхэ тухай хуулиие сүүдүүдэй хэрэглэхэ гурим тухай 1961 оной сентябриин 12-то СССР-эй Верховно сүүдэй пленумэй гаргаһан тогтоолые сүүдэй органуудай ямараар бэелүүлжэ байһан тухай РСФСР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшэ Л. Н. Смирновой, Литвагай ССР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшэ А. Л. Ликасай, тэрэшэлэн СССР-эй Верховно сүүдэй уголовно хэрэгүүдэй талаар судебнэ коллегиин түрүүлэгшэ Г. З. Анашкинай элидхэлнүүдые пленум шагнаа.

Обществодо харшаар хубалза зайгуул ёһоор ажаһуугшадтай тэмсэлые сүүдүүд һуларуулха ёһогүй гэжэ пленум тогтоол соогоо заагаад, эдэ хэрэгүүдые нүүдэл сессинүүдээр предприятинуудта, совхозуудта, колхозуудта, гэр байрын управленинүүдтэ хододоо гаража, олониитын түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар, хэрэгые зүбөөр хаража үзэхэ найдабари бологшо хууляар тогтоогдоһон гуримуудые наринаар сахин хаража үзэдэг байхыень һанамжалһан дурадхаа.

Мүн бусад хэдэ хэдэн тогтоолнууд баталан абтаа.

СССР-эй генеральна прокурор Р. А. Руденко, СССР-эй генеральна прокуророй нэгэдэхи орлогшо А. Н. Мишутин, уголовно хэрэгүүдэй талаар союзна республикануудай верховно сүүдүүдэй түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, СССР-эй Верховно сүүдэй дэргэдэхи научно-консультативна соведэй гэшүүд пленумэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

Ушар ёһо мэдээгүй дээрэһээ

«Ажалшадые хүдэлмэридэ абахада, мүн эрхэтэдэй ажаһуудалай хэрэглэмжэ шиидхэхэдэ үзэгдэдэг албан газарта гарадаг хойрог ёһоной хазагайруулга зайсуулха талаар хэмжээ ябуулга тухай» КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1960 оной февралиин 25-да тогтоол гаргаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол хадаа хүдэлмэридэ орохо гү, али һургуулида ошохо хүнүүдэй диплом болон болбосоролой аттестат, мүн бусад документнүүдэй буулгабари гэршэлхын тула эрхэтэдые нотариальна контородо эльгээхэ ябадалые болюулха гэжэ предприятинуудай, эмхи зургаануудай, һуралсалай газарнуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадхаһан байна. Юуб гэхэдэ, эмхи зургаануудай захиргаан тэдэ документнүүдые өөһэдөө гэршэлхэ зэргэтэй.

1962 оной хоёрдохи хахадта ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулһанай ашаар диплом, болбосоролой аттестат болон бусад документнүүдэй буулгабари гэршэлхэ ябадал 4700 хүнөөр хороогдоһон байна. Тиигэжэ эды олон хүнүүдэй нотариуста ошожо, хүдэлмэриингөө сагые дэмы гээхэ ябадал хороогдобо.

Гэбэшье, дипломуудай буулгабари гэршэлхын тулада хүнүүдые нотариуста эльгээдэг хойрог заншалтан үшөө бии байһаар.

Жэшээлхэдэ, 1962 оной декабриин һүүлээр Зүүн-Сибириин түмэр замай ревизор Рубин Ицкович түмэр замай больницын врачнууд болон медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдые нотариус хударуу олон дахин ябуулһан баримта бии. Тиихэдээ дипломой буулгабари нотариус гэршэлхэ ёһотой юм гэжэ хүнүүдые дэмы ябуулһан байха юм.

И. ПАНИН,

Улаан-Үдын нотариальна конторын ахалагша нотариус.

Кабанск тосхондо почтальоноор Валентина Павловна Левчанова үнинэй хүдэлдэг. Тэрэ нэгэ газарта 27 жэл хүдэлжэ, хүн зоной дунда хүндэтэй, нэрэтэй болоһон юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Левчанова. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Ажалда дуратайгаар...

Ёнгорбойн найман жэлэй һургуулиин (директор А. И. Айдаева, һуралсалай талые даагша В. Б. Ламаев) багшанар ургажа ябаа эдир багашуулые эрдэмдэ һайнаар һургахынгаа хажуугаар, тэдэниие ажал хүдэлмэриин дадалда ехэ оролдосотойгоор һургана. Энэ һургуулиин һурагшад колхозойнгоо фермэ, гүүртэ, отарануудта ошожо, малшадта ходо туһалалсана, шадаха зэргээрээ ажал хэнэ. Тиихэ зуураа, малшадта концерт, наада харуулдаг байна. Гадна, эдэнэр нютагайнгаа ганса бэе болоһон үбгэд хүгшэдэй болон үбшэн тулюур хүнүүдтэ туһалдаг һайн заншалтай болоо.

Иигэжэ үхибүүдыемнай ажал хүдэлмэридэ дуратайгаар, һайн һайхан энэрхы сэдьхэлтэйгээр хүмүүжүүлжэ байһан тус һургуулиин багшанарта түрэлхид бүхэн баясхалан хүргэдэг гээшэ. Үдэжэ ябаһан эдир үетэниие алишье талаарнь тэгшэ бэрхээр һургаха гэһэн арюун уялгаяа бүри эршэтэйгээр саашадаа бэелүүлжэ байг лэ гэжэ эндэхи баганартаа захиха зориг түрэнэ.

Самоцырен Долгоров,
Зэдын аймаг.

Энээн тухай дуулаа һэн гүт?

Һонирхомоор юумэнүүд

▲ Атлантиин ба Номгон океанай уһанай нюрган жэл соо гансахан февраль һарада нэгэ жэгдэ байдаг. Харин бэшэ арба нэгэ һарын туршада Номгон океанай уһан Атлантиин океанайхиһаа һураггүй дээрэ (үндэр) байдаг.

▲ Ногоон ургамал хадаа агаарые сэбэрлэжэ, һайжаруулжа байдаг тон шухала үүргэ бэелүүлдэг. Тооложо үзэһэнэй ёһоор, нэгэ гектар ой модон гү, али саад болбол 18 миллион кубическа метр агаарай тооһо, углекислэ газ сэбэрлэдэг зэргэтэй.

▲ Хэрбээ огторгойдо байгаа бүхы шииг нойтоной зүйл Газар дэлхэй дээрэ унаа һаань, океануудай уһан метр хахэдаар нэмэхэ байгаа һэн.

«Человек и стихия»
гэжэ календарьһаа (1963 он).

Үнэр баян айл

Хүхэ добо. Һүүлэй 3-4 жэл соо танигдахаар бэшэ болоторoo энэ сэлеэн шэг шарайгаа хубилгаа. Үйлсын хоёр талаар шэнэ шэнэ сэлбэгэр хушан шара туранууд олоороо жэрылдэхэ. Тэдээн сооһоо нарин нягтаар бариһан, үйлсэ талаа таримал модонуудаар бүрхөөһэн мантан томо гэр онсо илгаран харагдаха. Энэмнай Хэжэнгын совхозой нэгэдэхи фермын модошо дархан Шойнжур Цыренжаповайхи гээшэл даа.

Дархан Шойнжуртан одоо даа үнэр баян, жаргажа һууһан айлайхи бшуу. Гэрэй эзэн үбгэжөөл өөрөө 59-тэй болобошье, ажал хүдэлмэридэ абьяастай бэрхэ, нютаг соогоо суутай дархан хүн. Богоһыень алхажа гэртэнь оролболтнай, 12 хүүгэдые альган дээрээ үргэжэ, хүн болгоһон «Эхэ Герой» гэһэн габьяа нэрэдэ хүртэһэн Долгор Намжиловна Жамсаранова дары хүндэтэйгөөр таниие хүлеэн угтаха.

Нээрээшье, Шура баабайтан аяар 12 үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлжэ байһан хүгшэд. Үшөө тиихэдэнь тэдэнтээ хоёр баахан ашанарынь байлсадаг юм. Цыренжаповтанай эгээ ехэ үрэ бэень—Александр хүбүүн түрэл нютагтаа, совхоздоо шофёроор ажалладаг, тиихэдэ София басаганиинь Хэжэнгын 11 жэлэй һургуулиин багша юм. Тэрэнэй удаадахи басаган Аня хадаа мүнөө Улаан-Үдэ хотын багшанарай институдай 4-дэхи курсда һуража байдаг гээшэ. Баһал багша болохонь.

Саашадаа Галя 11-дэхи класста, Валя—9-дэхи, Володя—7-дохи, Ким—4-дэхи, Женя хүбүүн—3-дахи, Мэлс—2-дохи классуудта һуража ябадаг. Тэдэнэй удаадахи гурбан багашуулынь һургуулиин наһа үшөө гүйсөөгүй, гэртээл наадаад, шууяад лэ байдаг юм.

Шура баабай гэр байраһаа холо ямар нэгэн гүүртэ, отара

дээрэ хүндэ...
дагшье һаа...
бусамсаараа...
жэ хэбтэдэг...
өөрөө ехэ...
багшын 35...
бусад олон...
дэб журнал...
«Буряад үнэ...
газетэнүүд...
Заб сүлөөгөө...
тэдэ бүгэд...
хожо байда...
Нүхэр Цы...
фермынгээ...
таторынь юм.

Үхибүүдынь...
гуулидаашье,...
ябахадаа жа...
рахадаашье...
шүүлынь ажа...
ехэ дуратай,...
юумэ хэхэһээ...
амаралтын...
«хара» хүдэ...
радаг заншал...

Шойнжур...
Жэмбэ Рыгзе...
һатай үбгэж...
таа ажаллажа...
хоёр дархашу...
ондо Ахангай...
лишадтай х...
багтаамжатай...
метр утатай б...
бэн квартира...
гэр бодхооһон...
Бабуев Анчин...
мал малай гү...
ратай томо г...
асаржа табиһ...

12 үхибүүдэ...
тын хэрэгтэ...
хабаададаг. Т...
жэнгын 11 ж...
түрэлхидэй...
лэгшын орлог...
сэхынь хэлэх...
ша, олониитын...
зүрхэнһөө оро...
бүүдээ ёһотой...
мүүжүүлхэ б...
болоно ха юм...

Хориин аймаг...

Спорт

ХАБАРОВСКЫН БҮХЭШҮҮЛ ТҮРҮҮЛ...

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр. Команда бүхэнэй түлөөлэгшэд түгэсхэлэй тулалдаанда хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө бүхы хүсэ шадал, техникээ энэ үдэр харуулаа. Түрүүшын үдэр дундашаг, дунда, хүндэшэг, хүндэ бэетэйшүүл үдэшэ орой болоһон дээрэһээ барилдаагаа үнгэргөөгүй байгаа. Тиигэжэ эдэнэрнай мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр тулалдаагаа үргэлжэлүүлээ. Дундашаг бэетэйшүүл сооһоо Азаров (Хабаровск), Мазлер (Улаан-Үдэ) гэгшэд барилдажа эхилбэ. Айлшаар ерэһэн Азаров жэмбүүрэй эшхэрхэгэй зэргэ нүгөөдэдөө хам орожо, тэрэнээ торгоонгүй шүүжэрхинэ. Тиигэжэ мүрысөөнэй түрүүшын үдэр шүүгдэһэн Мазлер эндэшье шүүгдэжэ, саашадаа мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэгүй болоно. Барилдаашад Крюков (Шэтэ), спортын мастер Соломикель (Владивосток), Капрунов (Сахалин) гэгшэд нүгөөдүүлээ диилэжэ, баһал удаадахи барилдаанда хабаадалсаха эрхэ олоно. Эдэнэрэй удаа дунда зэргын бэетэйшүүл барилдажа, сэбэр һайхан барилдаагаараа суглараагшадые баясуулна. Тэдэнэй дундаһаа Камчаткын Рогозников, Хабаровскын Фаерман, Шэтын Вайс, Владивосток городой спортын мастер Мокроносов гэгшэдые нэрлэмээр.

Хүндэшэг, хүндэ бэетэй барилдаашадай тулалдаха болоходо, булса сулса болошоһон сэбэр гоё бэетэй бүхэшүүл хойно хойноһоо һубарилдан ковёр дээрэ гаража барилдана. Барилдаашад Кольцов (Хабаровск), Грудинин (Сахалин), спортын мастер Горбенко (Владивосток), Кадочкин (Шэтэ) гэгшэд техникэ һайнтайгаар барилдажа, нүхэдөө диилэһэн байна. Хүндэ бэетэйшүүлэй дуудагдахада, Магаданай Станислав Пархоменко Владимир Найдо (Владивосток) хоёр гаража, нэгэ минута 8 секундын туршада барилдаагаа дүүргэнэ. Сэбэр һайхан барилдаатай Владимирынь нүхэрөө бэлэхэнээр шүүжэрхиһэн байна. Камчаткын Размыслович Улаан-Үдын Михеев хоёрой барилдахада, хүн зоной хүхилдэхэ гээшэнь аргагүй. Дүршэл баянтай айлшамнай манай түлөөлэгшые диилэжэ, Аполлон Михеев саашадаа мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэгүй болоно.

Барилдаашадай дүрбэдэхи уулзалга. Эдэнэрэймнай заримашуулынь зонын чемпионой нэрэ зэргэ бу...
рысөөндэ дууд...
сөөнэй түрүүш...
гэшье хүндэ ди...
мар бэрхээр б...
һан эгээл хүнг...
тын мастер...
(Яхадай АСС...
риниие (Влади...
чемпион боло...
шад Елин (Ам...
шэд хоёрдохи...
ринуудые ээл...
бэетэйшүүлэй...
маренко (Аму...
бэетэй Купр...
Куторгин (Ма...
мастер Тата...
ровск), хүн...
Зырянов (Хаб...
тын мастер П...
АССР) түгэсх...
дэ хабаадалс...
Эдэнэр сооһоо...
Константин П...
восток город...
спортын мас...
чемпион Ник...
тулалдаан энэ...
дай анхаралы...
даанай дүрш...
бүхэшүүлнай...
шүүжэ ядаа...
толһон Ники...
мэхэ хэжэ, х...
лоод ябатара...
рэнээ бэе дэ...
хихэдээ, гурба...
но. Тиигэжэ...
баад минутын...
дажа, 2:4 тоо...
вынь шүүжэр...

Мүрысөөнэй...
дүн гаргахада...
хизаарай ком...
котой түрүү...
мориин хизаа...
областиин ко...
тустаа 16—16...
команда, Яха...
34—38, Амура...
Магаданай ко...
той. Манай Б...
эй команда б...
гаранхай.

Үсэгэлдэр т...
сөөн болоо...

Б...

Ц...

Гэр бүлөөрөө спортсменүүд

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ветеринарна врач Юндун Доржиевич Дабаевай гэрэйнь нэгэ таһалгынь ханаар грамотанууд болон дипломууд дүүрэн гэхээр хадаатай байдаг. Эдэмнай энэл гэрэй эзэдтэ барюулһан шагналнууд бшуу.

Юндун Доржиевичтан долоон үхибүүтэй, бүгэдөөрөө спортдо дуратайшуул юм. Эгээ ехэ Мэлс хүбүүниинь мүнөө Шэтын медицинскэ институдай студент. Тэрэ түрэһэн нютагтаа бүхэ барилдаа нэн түрүүлэн эмхидхэгшэдэй нэгэн. Зугаалай хүбүүниинь барилдаагаар спортивна нэгэдэхи разрядай зэргэтэй болоһон. Цырен-Доржинь Москвагай Тимирязевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын академидэ ошожо һурахынгаа урда гээ хүнгэн атлетикээр Агын Буряадай национальна округой чемпион байгаа.

Һая үнгэргэгдэһэн Сибириин болон Алас-Дурнын барилдаашадай мүрысөөндэ дүрбэдэхи хүбүүн Виталий гэгшэнь хабаадалсаа. Тэрэ 8-дахи класста һурадагшье һаа, ехэшүүлэй тоодо оролсожо, хүнгэхэн бэетэйшүүлэй дунда хоёрдохи һуури эзэлһэн.

Хоёр бага хүбүүдынь, басаганиинь ахаарайнгаа гүйлаһан 24 грамота болон дипломдо мүнөө дээрээ нэмэлтэ оруулаадүй. Тиигээшье һаа, һургуулиин дэргэдэ үнгэргэгдэдэг нэгэшье спортивна мүрысөөн Дарижап Дарима хоёргүйгөөр үнгэрдэггүй бшуу. Гансахан табатайхан Кимынь даб дээрээ ямаршье мүрысөөндэ хабаадалсанагүй, арай жаахан, тиибэшье, бэшэдэйнгээ жэшээгээр заатагүй спортсмен болохол байха. Гэрэй эзэн Юндун Доржиевич 52-тойшье һаа, найр нааданай болоходо буряадай бүхэ барилдаанда хам оролсодог юм. Сэхын хэлэхэдэ, Юндун Доржиевич Дабаевые диилэхэ хүн Зугаалай нютагта үсөөхэн юм гэлсэдэг.

В. Пашин,
ТАСС-ай корр.

Шэтэ город.

ХИЛЫН САДНАҺАА

Маршал Р. Я. Малиновский Индонезидэ ерэбэ

ДЖАКАРТА, мартын 25. (ТАСС). Президент Сукарнын уряалаар СССР-эй Оборонын министр маршал Р. Я. Малиновский мүнөөдэр Джакартада ерээ.

Советскэ болон Индонезиин тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ хүндэлэлэй харуул табигдаһан байгаа. Нэгэдэхи министр Джуанда, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник Насутион, Индонезиин армиин бүхы түрэлэй сэрэгүүдые командалагшанар совет айлшаниие халуунаар амаршалаа.

Тугуудые, «Маршал Малиновский айлшалыт!», «Индонези Советскэ Союз хоёрой хоорондохи хани барисаан мандаха болтогой!» гэһэн лозунгнуудые бариһан олон түмэн хүн аэродромһоо байха газартаа хүрэтэрхи бүхы замдань маршал Р. Я. Малиновскиие амаршалаа.

Хүндэтэ совет айлшанай портредые болон намтарые газетэнүүд мүнөөдэр түрүүшынгээ хуудаһануудта толилоо.

Францiин шахтёрнуудай баатарлиг тэмсэл тухай Луи Сайян иигэжэ хэлэбэ

БУДАПЕШТ, мартын 25. (ТАСС). ВФП-гэй генеральна секретарь Луи Сайян мүнөө үедэ Венгридэ ерээд байнхай. Транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай съездын хүдэлмэридэ тэрэ үсэгэлдэр хабаадалсаа. Съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, өөрынгөө эрхын түлөө Франциин горнягуудай хэжэ байһан баатарлиг тэмсэл тухай Луи Сайян хөөрөө.

Шахтёрнуудые хүсөөр баадхажа ажаллуулха тухай захиралтада де Голлиин гар табиһаар гурбан недели үнгэрөө гээд Луи Сайян хэлээ. Захиралтынгаа үгэ дуугүйгөөр дүүргэлтэ болгогдодог байһанда генерал де Голль дадашанхай. Гэбэшье, Франциин горнягуудай гурбан неделиин турша соо хэһэн ябуулга де Голлиин захиралтын имагтал сааарһан дээрэ үлэһые харуулаа.

Грециин арад демократиин түлөө тэмсэнэ

(Грециин национальна һайндэр)

АФИНА, мартын 24. ТАСС-ай корреспондент И. Абламов иигэжэ дамжуулна:

Национальна һайндэрөө — бэеэ даанхай байдалтай болоһон үдэрөө Греци мартын 25-да тэмдэглээ. Оттоманска империин эзэрхэлгэдэ эсэргүү арадай восстани 1821 оной энэ үдэр эхилһэн юм.

Сүлөөрэлгын тэмсэлэй баатарнуудай дурасхаалые Грециин арад ёһолон хүндэлөө. Һайндэртэй дашарамдуулагдан, Грециин городууд болон тосхонууд сагаан-сэнхир хүхэ национальна тугуудаар гоёон шэмэглэгдээ. 1821 оной восстаниин баатарнуудта зорюулагдаһан суглаанууд һургуулинуудта, эмхи зургаануудта болоо. Бэеэ даанхай байдалтай болоһон үдэртэй дашарамдуулан, городуудай муниципалитедүүд арадай һайндэрнүүдые үнгэргэнэ. Һайндэртэ зорюулагдаһан залуушуулай демонстраци Афинада болоо.

Һайндэртэй дашарамдуулан, Грециин премьер-министр амаршалгын бэшэгээр арадта хандаа. Политическэ партинуудай, олониитын элдэб организацинуудай ударидагшад мүн лэ иимэ бэшэгүүдээр арадта хандаһан байна.

1821 оной восстаниин баатарнуудай дурасхаалые Грециин арад ёһолон хүндэлжэ байна. Арад хадаа гитлеровскэ эзэмдэгшэдтэ эсэргүү сүлөөрэлгын тэмсэлэй үедэ эрхэ сүлөөгэй, демократиин болон Эхэ орсонойнгоо бэеэ даанхай байдалай тугые дээрэ үргэжэ ябаа. Арад 1821 оной уг зорилгые баримталан, эб найрамдалай, демократиин түлөө, социальна дэбжэлтын түлөө мүнөө тэмсэнэ. Грецидэхи демократиин туг арадай найдамтай гарта байна гээд Грециин арадта зүүнэй үзэл баримталдаг нэгэдэмэл демократическа партиин эльгээһэн амаршалгын бэшэг соо хэлэгдэнэ.

1821 оной баатарнуудай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан арадай һайндэрнүүдтэ һаад ушаруулхые зарим газарнуудта засагаархид һэдэһэн байна гээд газетэнүүд мэдээсэнэ. Жэшээлхэдэ, Грециин агууехэ поэт Ригос Ферреосой дурасхаалда зорюулагдан, Афинын университедэй байшангай үмэнэ бодхогдоһон памятнигай дэргэдэ веногуудые табихые хүсэһэн залуушуулые полицинхид үсэгэлдэр сохижо наншажа байгаад намнаһан байна. «Демократи», «Фашизмые дэлгэрүүлхэгүйбди» гэһэн үгэнүүдые залуушуул хашхаралдаа.

ИНДИ. Һаяхан Дели хотодо Бүхэиндийскэ профсоюзуудай конгрессэй уряалаар арад олоной демонстраци болобо. Эб найрамдалда дуратай, сэрэгэй блогуудые үзэн ядадаг байһанаа мэдүүлхэ зорилготойгоор хэдэ мянган хүдэлмэришэд, рикшэнүүд, студентнүүд столицын үйлсэдэ гараба. Демонстрантнуудай колонионууд парламентын байшангай хажууда митинг хэбэ. Үгэ хэлэгшэд Индиие сэрэгэй блогуудта хабаадуулхые һэдэгшэдые элишэлэн шүүмжэлбэ. Зураг дээрэ: «хари гүрэнэй сэрэгэй баазанууд бидэндэ хэрэггүй» гэһэн плакат рикшэнүүд үргөөд ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

Совет космонавтнууд Бразилида аяншалһаар

САН-ПАУЛО, мартын 25. ТАСС-ай тусхай корреспондент Е. Ельцов иигэжэ дамжуулна:

Сан-Паулада нээгдэһэн «Аэронавтикын болон замбуулинай дайдын» выставкэдэ оролгоёо городой хүн зоной нилээд олониинь хойшолуулдаг байһан юм. Харин тэдэнэр болзолдоһон шэнгеэр гэнтэ выставкэ тээшэ бултадаа нэгэн доро ошоһон байна. Ушарынь, совет космонавтнууд Павел Попович, Андриян Николаев энэ үдэр выставкэдэ ороһон байгаа бшуу. Совет космонавтнуудай тогтожо хараһан экспонадууд эгээн лэ һонирхолтойнуудынь байшоо. Залай бүхы заха булангуудһаа Попович болон Николаевые амаршалхын тулада хүнүүд яаран ерэдэг байгаа. Тэрэ байтагай, тэдэнэртэй зэргэлээд байхые хүн бүхэн заабол оролдодог байгаа бшуу. Байн байһаар бразилиинхид өөһэдынгөө хүсэлые дүүргэжэ шадаа: залнуудайнь нэгэн «уулзалгын» газар болгогдоо гэхэдэ таарана. Эндэ хүн угаа олоороо ээлжээндэ зогсоо. Космонавтнууд час үлүүтэй саг соо гараа табяа, фото-зурагуудые бэлэглээ, гар гараа барисалдан хүнүүдтэй амаршалалсаа. Выставкэдэ орогшодой заримашуулынь үхибүүдтэеэ ерээд, замбуулинай дайдые шэнжэлэгшэдтэй тэдэнээ зэргэлүүлжэ байлгаад, фото-зурагуудыень абхуулдаг байгаа.

Космонавтнууд үдэшэнь нютагай стадиондо ошожо, футболоор штадуудай хоорондын түрүү һууриин түлөө мүрысөө хараһан байна.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной мартын 27.

Манай адрес, телеф...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ле...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. ре... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жи... —24-74, сельского хозяйства—47-59, советско... и культуры, литературы и искусства—34-05, ... транспорта, информации—35-14, писем и рабс... отдел переводов и корректорская—35-95, бух... Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министер... Бурятской АССР.

Н000384.